

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Επί: Λαός, υψώνεται ήμα
δε'εγ πώς δι φοβᾶται τήν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τούς φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η . * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 31 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1910 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 377

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Γ. Δ. "Όλο κ' εμπρός.
ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ. Για 'Ωδεια και για
τ' 'Ωδειο.
- ΚΑΠΙΟΣ. Ζήτημα τιμής.
- ΛΟΥΚΙΑ ΤΑΚΗ ΛΙΑΛΙΟΥ. Γράμματα από το χωριό
μου (Οί Καροτσέρηδες—'Ο Ζητιάνης).
- ΛΙΑΛΙΚΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ. Δυο τετράστιχα.
- ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ. 'Η μέννα του Καμπύση.
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕ
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΖΗΤΗΜΑ ΤΙΜΗΣ

Στίγμα αληθινό της τελευταίας ύπουργίας
-τῆ Στάθ- που να είναι, τί να κάνει, αλή-
θεια;—ἀποτελεῖ τὸ περίρημο ἐκείνο Β. Διά-
ταγμα περὶ Ἐποπτικῶν Συμβουλίων ποὺ ἀνά-
μεσα σὲ πολλὰ ἄλλα μὴ τελευταία διάταξή
του κόβει τὸ κεφάλι κάθε δασκάλου ὅστις (ἀ-
κοῦστε καὶ φρέξετε) «ἐξωτικεῖ ὀπωσήποτε
τάσιν κατὰ τῆς εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ τὰ
σχολεῖα προσυδιαζούσης(!!!) Ἑλληνικῆς γλώσ-
σης» κι ὅξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἐννοεῖται.

Πὼς τὸ χῶρεσε τὸ μυαλό του τέτοιο ἐξάμ-
-βλωμα, δὲν παραξενεύμαστε μεῖς ποὺ ξέρουμε
καλὰ πὼς ὁ Ἵπουργὸς ποὺ ζήτησε λαθροχει-
-ρικά μὴ φορὰ νὰ πάψη γιὰ πρόστυχους προ-
-σωπικούς λόγους τὸ Δεσπότη τῆς ἐπαρχίας του
Καθαθᾶ, ζήτησε καὶ μετὴ σκόπιμη αὐτῆ με-
-ταρρύθμιση νὰ τοῦ λυθοῦνε τᾶνομα χέρια του
γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἐρίφης νὰ ἐνεργήσῃ ἀληθι-
-νὲς προγραφεὶς γι' ἀνθρώπους ποὺ ἀληθινὰ τι-
-μοῦνε τὸ κλάδο τὸ δασκαλικό.

Γιὰ τὸ διάταγμα αὐτὸ—μνημεῖο στενοκε-
-φαλιάς—ἕνας ἐκτακτὸς συνεργάτης μας ἔγραφε
τις προάλλες πὼς οὔτε τὸ Σύνταγμα μὴ οὔτε
κ' ἡ κοινότερη λογικὴ ἐπιτρέπουνε τέτοιους νό-
-μους σήμερα στὸν αἰῶνα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ
τῆς λευτεριάς καὶ πὼς πρέπει νᾶναι κανεῖς
πολὺ ἀνόητος γιὰ νὰ νομίζῃ πὼς μετὸ τέτοια
βάρβαρα μέσα μπορεῖ νὰ πνίξῃ τὸν ἅγιον σπέρο
τῆς Ἀλήθειας.

Καὶ θέλαμε τώρα νὰ ρωτήσουμε τὸν και-
-νούριο μας ὑπουργὸ τῆς Παιδείας, τὸν τιμημένο
καὶ φωτισμένο Παναγιωτόπουλο ποὺ τόσες καὶ
τόσες φορὲς μέσα στὶς ἄγριες θαλασσοφουρτοῦ-
-νες τῆς Βουλῆς ἔλαμψε σὰν ἀστέρι παρήγορο,
τί σκέπτεται; Δὲ νομίζῃ πὼς εἶναι ἀναχρονι-
-σμός, πὼς εἶναι ντροπὴ νὰ βρισκεται ἀκόμα
στὴ ζωὴ ἡ βάρβαρη αὐτὴ διάταξη καὶ πὼς

εἶναι ζήτημα τιμῆς γιὰ τὸ ὑπουργεῖο του νὰ
καθαριστῇ τὸ ταχύτερο ἀπὸ τὸ ἄγος αὐτό, ρί-
-χνοντας στὸν τενεκὲ τῶν σκουπιδιῶν τὸ διά-
-ταγμα ἐκεῖνο τὸ προσωπικὸ, τὸ χυδαῖο, τὸ ἀ-
-νελεύτερο, τὸ ἀκαλλαισθητὸ ἀκόμα ἂ θέλετε;
Ἄς κανονιστῇ ἐπὶ τέλους πὼς ἡ διάταξη ἐ-
-κείνη μιλάει μόνο γιὰ τὴ γλώσσα τοῦ σχολεῖοῦ,

μέσα στὸ σχολεῖο, καὶ πὼς ὅξω ἀπὸ τὸ σχο-
-λεῖο κάθε δάσκαλος εἶναι λεύτερος νὰ μιλάῃ
καὶ νὰ γράφῃ ὅπως τοῦ ἀρέσει.
Ἄπὸ ἕναν Παναγιωτόπουλο τὸ περιμένουμε
οἴγουρα αὐτό.

ΚΑΠΙΟΣ

Ἡ ΤΕΧΝΗ ΜΟΥ Κ' ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΜΟΥ (ΔΙΟΨΙΔΑΣΜΑ) ΓΙΑ ΩΔΕΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ Τ' ΩΔΕΙΟ

«Es ist nicht zu leugnen, dass
unsere grossen Meister nicht aus
Musikschulen hervorgegangen sind-
aber das beweist noch nicht, dass
Musikschulen nicht nöthig seien und
nicht grossen nutzen der kunst ge-
bracht haben. - Der Hauptzuerk der
Musikschule war immer und muss
es auch sein den Durchschuitt gut
g e s c h u l t e r Musiker zu verneh-
hren. Die immense Verbeitung der
Musikkunst macht also die Musik-
schlule erforderlich, ja unentbehr-
lich».

(Anton Rubinstein, die Musik und
ihre Meister)
Leipzig, Bartholf Seuff, 1892

Μὲ τὸ ἀνθίσμα τῆς ὕπρας καὶ τῆς τέχνης τῆς
«Καλιφδίας» στὴν Ἰταλία, μᾶς πρωτοπαρουσιάζουν-
ται τὰ κονσερβаторία μὲ κύριο σκοπὸ τοὺς τὴν καλ-
λιέργεια καὶ μόρφωση τῆς ὀδικῆς τέχνης.¹⁾

Ἄ δὲ γελιέμαι, τ' ὄνομά τοὺς (ἀπὸ τὸ conser-
vare=διατηρεῖν) μᾶς θυμίζει πὼς στὴν ἀρχὴ εἴ-
-τανε, ἀπάνω κάτω, κάτω σὰ μουσικὰ ὄρφανοτροφεῖα
ἢ πανσιόνες. Ὁ Βάγνερ²⁾ μᾶς δίνει μιὰν ἄλλη ἐξή-
-γηση: πὼς τὸ κονσερβаторίο βγήκε ἀπὸ τὸ con-
servare, μὲ τὴ σημασία τῆς διατήρησης τῆς κλα-
-σικῆς ἐθνικῆς παράδοσης στὴν ἐχτέλεση.

Δὲν ξέρω ποῦ εἶναι τὸ σωστὸ ὅμως τὸ βέβαιον
εἶναι: πὼς ἀπτός εἶτανε ὁ σκοπὸς τῶν Ὁδείων τῆς

1) Ἄπὸ τὰ πιδ περιήγημα σταθῆκανε τῆς Νάπο-
-λης καὶ τοῦ Μιλάνου.
2) Bericht über eine in München zu errichtende
Musikschule.
(R. Wagner, Gesammelte Schriften und Dich-
-tungen, VIII Band).

Ἰταλίας: ἡ διατήρησις καὶ μετάδοσις τοῦ κλασσικοῦ
ὅπως στὴν ὀδικὴ ἐχτέλεση, κατὰ πὼς τὸ μορφώ-
-σανε τὰ μεγάλα Ἰταλικά θέατρα καὶ προπάντων ἡ
Σιάλλα.

Ἄ ἄλλα λόγια ἡ μόρφωσις τραγουδιστῶν βλα-
-νῶνε ν' ἀποδώσουνε τοῖς μεγάλους Ἰταλοὺς συν-
-θέτες σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσις καὶ τὸ ὅρος τῆς
Ἰταλικῆς σχολῆς καὶ τὸ μουσικὸ αἶσθημα τοῦ Ἰτα-
-λικοῦ λαοῦ.

Ἄπὸ ἀπτά ποὺ εἶπαμε, εἶναι φανερό πὼς γιὰ
νὰ μορφωθοῦνε ἀπτά τὰ Ὁδεια, ἔπρεπε νὰ προῦ-
-πάρξουνε κ' Ἰταλικὴ ἐθνικὴ μουσικὴ κ' Ἰτα-
-λικὴ ἐθνικὴ ἐχτέλεσις. Ἐνα μουσικοσκολεῖο μπορεῖ
νὰ προστατέψῃ καὶ νὰ διατηρήσῃ (σὰν ὑπάρχη) τὴν
ἐθνικὴ μουσικὴ κ' ἐχτέλεσις, ὅμως νὰ τις δημιουρ-
-γήσῃ, ἀπτό ποτὲς δὲν ἐστῆθηκε. Τὴν ἐθνικὴ μου-
-σικὴ τὴ δημιουργήσανε καὶ δημιουργοῦνε ἀπὸ τὸ
Λουὶ καὶ τὸ Ραμὸ Ἰσκαμὲ τὸ Γαλλίκα καὶ τὸ Γκριγ
οἱ μουσικῆς μεγαλοφυῆς καὶ μόνο ἀπτός.

Τὰ ἴδια βλέπουμε καὶ στὸ Παρίσι. Τὸ ἐκεῖ Ὁ-
-δειο ἔπαιξε καὶ παίζει ἀρκετὰ σημαντικὸ ρόλο στὴ
μουσικὴ κίνησις, ἀπὸ ὅμως ἡ Γαλλικὴ σχολὴ εἶχε
ἀνοίξει πᾶ τὰ φτερά τῆς κ' εἶχε διαπλαστεῖ καὶ
κάποιο ἐθνικὸ ὅφος στὴν ἐχτέλεση. Κι ὅχι μόνο
τ' Ὁδειο τοῦ Παρισιοῦ δὲ δημιούργησε τὴ Γαλλικὴ
σχολὴ, μὰ οὔτε καὶ στὸ ξεύλιμά τῆς σπουδαῖο ρόλο
δὲν μπόρεσε νὰ παίξῃ, ἂν καὶ οἱ περισσότεροι Γάλλοι
συνθέτες χρηματίσανε μαθητὰδες καὶ καθηγητὲς
τοῦ Ὁδείου: ἀπέδειξε ὁ Μπερλιόζ ποὺ ἔχοντας κα-
-θηγητὴ του τὸν ὕπερουπερηφανὸ Λεζνὲρ καὶ γιὰ
διεφθοντῇ τὸν κλασσικὸ Χερουμπίν, ἀναστάτωσε τὴ
Γαλλικὴ ἐθνικὴ μουσικὴ, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴ
Γαλλικὴ ρομαντικὴ σχολὴ, τὸ Σαίξπηρο καὶ τὸ
Γκαίτε, τὸ Μπερχόδεν καὶ τὸ Βέμπερ, Γάλλος ὅμως
μ' ἕλες ἀπτός τις διαφορῶτες ἐπιρροὲς ποὺ ἔδωκε
καινούριο δρόμο καὶ στὴν παγκόσμια μουσικὴ μὲ
τὴν τολμηρότατη ὀρχηστρικὴ του τέχνη, ξένη ὡς
τότε στὴ Γαλλικὴ μουσικῆ.³⁾

3) H. Berlioz. Memoires comprenant les Voyages
en Italie, en Allemagne, en Russie et en Angleterre

Στὴ Γερμανίᾳ τὰ ᾠδεῖα παίζουσι ἀκόμα πῶς ἀσήμαντο ρόλο. Οὔτε ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους τῆς συνθέτης, τοὺς μεγάλους τῶ μεγάλων, μορφώθηκε σὲ ᾠδεῖο· οἱ περισσότεροι μάλιστα οὔτε σὲ δασκάλους ἑακολούθητικά κ' ἐπίμονα φοιτήσανε.

Τὸ Γερμανικὸ θέατρο, βουτηγμένον στὴς γλύκες, μὰ πῶς συχνὰ στὴς λάσπες τῆς Ἰταλικῆς κὶ ἀργότερα τῆς Γαλλικῆς ἔπερας, δὲν μπόρεσε νὰ μορφώσῃ ἐθνικὸν κλασικὸν ὕψος στὴν ἐχτέλεση· κ' ἔτσι βλέπουμε καὶ τὰ Γερμανικὰ ᾠδεῖα νὰ δανειζοῦνται ξένο ὕψος στὴ διδασκαλίᾳ, ἀφοῦ ἐθνικὸ ὕψος δὲν εἶχε ἀκόμα δημιουργηθεῖ. Ἀπὸ βάσταξε ἀπάνω-κάτω ἴσαμε τὸ μεγάλο μουσικὸν κίνημα Βάγνερ—Λιστ—Μπύλοφ ποὺ ἔφερε καὶ τὸ ἐθνικὸν Γερμανικὸ ὕψος στὴν ἐχτέλεση.)

Στὰ χρόνια μας βέβαια τὰ Γερμανικὰ ᾠδεῖα στέκονται πολὺ ἀψηλά, πάντα ἕως μὲν οὐνε κα-θάρια διδαχτικὰ ἰδρύματα εἰς ἃς ἐπίδραση στὴν ἐξέλιξιν τῆς Γερμανικῆς μουσικῆς.) Ἀπὸ ἀπὸ τῆς μεριᾶς τὰ Γερμανικὰ ᾠδεῖα δὲν ἔχουνε οὔτε κἀν τὴ σημασίαν τῶν Ἰταλικῶν ᾠδεῖων ἢ τοῦ ᾠδεῖου τοῦ Παρισίου.

Ἰσχυρὸς ἀπὸ ἀπὸ τῆς γοργῆς ματιᾶς στὰ ἱστορικὰ τῶν ᾠδεῖων, πολὺ σωστά, χαρακτηριστικὰ καὶ χρήσιμα γιὰ τὰ κατόπι ποὺ ἔχουμε νὰ ζητήσουμε, μοῦ φαίνονται τὰ λόγια τοῦ Ρουμπιστιάν ποὺ ἔγραψε ὁ ἴδιος τ' ᾠδεῖο τῆς Πετρούπολης, ἀφοῦ ἕως ὅσον ὁ Γκλίνκα εἶχε πᾶς δημιουργήσει ἐθνικὴ Ρουσσικὴ σχολή· τὰ μεταφράζω:

«Δὲν μπορούμε ν' ἀρνηθοῦμε, πὼς οἱ μεγάλοι μας δασκάλοι δὲ βγήκανε ἀπὸ μουσικοσκολές—δὲν ἀποδείχνει ἕως ἀπὸ πὼς οἱ μουσικοσκολές δὲν εἶναι ἀναγκαῖες καὶ πὼς δὲ φέρανε μεγάλη ὠφέλεια στὴν Τέχνη.—Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς Μουσικοσκολῆς εἶτανε πάντα καὶ πρέπει νὰ εἶναι: ἡ ἀρ-ξηση τοῦ μέσου ἔργου μουσικῶν καλὰ καταρτισμέ-νων. Ἡ γιγαντένια διάσπαση τῆς μουσικῆς τέχνης κάνει τὴ Μουσικοσκολή ἀναγκαῖα, μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ, ἀναπόφευκτη.»

2. Vol. 1870 ἐκεῖ βρῖσκει κανεὶς ἄρκετά περὶτερα γιὰ τὸ περίφημον τ' ᾠδεῖο τοῦ Παρισίου.

4) Ὡς καὶ στὴν ὀργανικὴ ὀρχηστρικὴ μουσικὴ ἐπικρατοῦσε μεγάλη ἀβυσσικὴ κὶ ἀμέλεια στὴν ἐχτέλεση (τὸ Μπετχόβεν ἐχτελοῖστανε τελειότερα στὸ Παρίσι παρὰ στὴ Βιέννη). Ἐξαιρεση κανεὶς τὰ περίφημα κονόρτα τῆς Λειψίας μὲ τὸ Μέντελσον καὶ κάποιες Μουσικοχορτῆς, μὰ κὶ ἀπὸ τὴς δὲξως πρόγραμμα ἐθνικῆς ἐχτέλεσης.

5) Καὶ μὲ τοὺς συνθέτες δὲν τὰ πᾶνε καὶ τόσο καλὰ πάντα. Ὁ Γκρίγκ ἐφυγε κακὴν κακῶς ἀπὸ τ' ᾠδεῖο τῆς Λειψίας, τὸν Hugo Wolf καὶ τὸ Gustav Mahler τοὺς διώξαν ἀπὸ τ' ᾠδεῖο τῆς Βιέννης· τὸν ὑποφαινόμενον ἀποδάσανε «χρηθρικά» μόνον ἀπὸ τὸ τμήμα τῆς διέφθουσης χοροῦ ἐπειδὴ κ' ἐτόλμησε νὰ ἰσχυρισθῆ πὼς ὁ καθηγητῆς του δὲν ξέ-ρει τί τοῦ γίνεται.

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΑΟΡΕΙΘ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

XI

Βράδι. Στὴν ἀτμόσφαιρα βαθαίνει σιωπηλὴ ἡ ἀγωνία τῆς ἀναμονῆς. Τὰ παράθυρα κατάκλειστα, οἱ κουρτίνες βαριές, παντῶ βλέφαρα νυσταγμένα ποὺ πέφτουν ἀπάνω σὲ μάτια ποὺ διψοῦνε φῶς. Ἡ θαμπὴ προσπάθεια τῆς λάμπας ποὺ τὴ σκλαθώνει τὸ κόκκινο ἀμπαζούρ, μάτια ἀγωνιᾶ νὰ λευτερωθεῖ, νὰ φτάσει τὴς εἰκόνας καὶ νὰ τὴς ξυπνήσει καὶ μάτια ἀσπρνεταὶ στὸ πάτωμα καὶ θέλει νὰ φτάσει καὶ νὰ διώξῃ τοὺς ἡσικούς ποὺ παραμονεύουν στὴς γωνίες.

Θέ μου, πνίγεται κανεὶς. Ἡ Χρυσούλα ἑκπλω-μένη στὸ κρεβάτι, ὁ Ὁρέστης ὄρθιος ἀποπάνω τῆς, προσμένουνε τὸ θάμα. Ὅλα σπαινοῦνε καὶ κρα-

*] Ἡ ἀρχὴ στὸν ἐριθ. 355.

B.

«Und wer Kein Vogel ist, soll sich nicht über Abgrüden lagern» (Nietzsche, Zarathustra II, von den berühmten Weisen)

Ἀπὸ πρὶν νὰ πᾶω ἀκόμα νὰ σπουδάσω, τὸ θυ-μῆμαι· ἔταν εἶτανε ὁ λόγος γιὰ τ' ᾠδεῖο Ἀθηνῶν πάντα σκεδὸν κακὸ θάκουγες ὡς καὶ στὴν Πόλιν ἢ τὴ Σμύρνη: ὁ Νάζος δὲν κάνει τίποτα, δὲν ἀγαπᾶ τὰ Ἑλληνικά, τ' ᾠδεῖο δὲ δημιουργῆσ' Ἑθνικὴ μουσικὴ (!) κὶ ἐτι, ἄλλα παρόμοια μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστῆ.

Μ' ἀπὸ τὴν προκατάληψη πρωτοπάτησα στὸ ᾠδεῖο στὰ 1908· ἡ χαρὰ καὶ τὸ ξάφνισμά μου δὲν περιγράφονται σὰ βρέθηνκα μπροστὰ σ' ἓνα ἀπάνω κατὸ ἄριστα καταρτισμένο Μουσικοσκολεῖο (ᾠδεῖο) ἔχι βέβαια στὴν περιωπὴ τῶν ᾠδεῖων τῆς Βιέννης ἢ τῆς Λειψίας μὰ ἔχι καὶ πολὺ πῶς κάτω ἀπὸ ἓνα Ἑβρωπαῖκο δέφτερης τάξης, σὰ λόγου χάριν τ' ᾠδεῖο τῆς Ζυρίχης. Κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη, τ' ᾠδεῖο μας εἶναι ἀπὸ τὰ λιγοστὰ λιγοστὰ ἰδρύματα ποὺ τιμοῦνε τὸν Ἑλληνισμό.

Ἀπὸ τὰ ξαναεἶπα· καλὸ θαρρῶ νὰ τὰ δικιο-λογήσω κάπως πῶς πλατεῖα σὰπτή μου τὴ μελέτη.

Βρέθηνκα σέξετάσης τοῦ ᾠδεῖου, ἔχι πολλές, ἄρκετες ὥστε νὰ σηματοῖσω κάποια γνώμη ἐπι-δῆποτε βρασιμένη στὰ πράματα· γνώρισα καὶ ἄρκετὰ τὸ προσωπικὸ τοῦ ᾠδεῖου: λοιπὸν σχολή ποὺ ἐ-θαλασε τὴν τέλεια καλλιτέχνητα κυρία Ἄβρα Θεοδω-ρόπουλο, τὴ λαμπρὴ μας τραγουδίστρια δεσπο-νίδα Σμαράγδα Γεννάδη, τὸ βιολιτζῆ κ. Χωραφά, τὸ φλαουτίστα κ. Παπαγεωργίου (ἀναφέρω μόνον ἀπὸ τοὺς πού, λίγο πολὺ, τοὺς ἄκουσα) μπορεῖ νὰ καμαρώνῃ καὶ νὰ τοὺς θεωρῆ διπλώματα τιμῆς, ἀφοῦ ἀποδείχνουνε πὼς εἶναι σὲ θέση νὰ βγάξῃ καλὰ καταρτισμένους μουσικούς, κατὰ πῶς λέει ὁ Ρουμπιστιάν.

Καὶ θαρρεῖτε πὼς ἐφοκλα βρῖσκει κανεὶς κα-θηγητῆς σὰν τὴν κ. Νίνα Φωκᾶ ἢ τὸν κ. Βελοῦδι;

Βρῖσκω πὼς σὲ τὴν Ἀθήνα, ἔσο γιὰ τὴ μου-σικὴ, φτάσανε στὸ ἄριστον σημεῖο ποὺ τοῦ ἐπιτρέ-πει νὰ ξεχωρίζουνε ἀπὸ τὸν ἄλλο, τὴν ἀξία ἀπὸ τὴ μὴ ἀξία· ἕως νὰ ζυγιάζουνε τὴν ἀξία, ἀπὸ τὴν

6) Τάγαπᾳ καὶ τὰ ὑπεραγαπᾳ μάλιστα: στὴ δυναθλία Σολωμοῦ ποὺ ὀργανώσανε τὸ περασμένο καλοκαίρι τὰ Παναθηναῖα, ποὺ μαλιστα ἐλπίζω δὲν εἶναι (τί λέτε, κύριε Πόπ;) μᾶς ἀνάγκασε μόνον γιὰ τὴ λέξη Μ π α λ α ν τ ε ς νὰ λάξωμε προ-γράμματα (ποὺ τὰ Παναθηναῖα συντάξανε, ἔχι ἐγώ). Τὸ Μπαλάντες, λέει, δὲν εἶναι Ἑλληνικὸ καὶ πρέπει νὰ γράψουμε Β α λ λ α δ ε ς ποὺ εἶναι Ἑλλη-νικώτατο.

7) Κοττ. Νουμά ἀρ. 316.

τέχνη δὲν τὴν κατέχουνε ἀκόμα.

Ἄν τὴν κατέχανε, θὰ καταλαβαῖναν τότες, τί σημαίνει γιὰ τὴ μουσικὴ μας ἡ κ. Φωκᾶ καὶ πόσο βοηθᾶ καὶ μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν μας τέχνην ἢ ἀηδονείαν τῆς φωνῆς κ' ἡ μουσικὴ τῆς σοφίας.

Γιὰ τοὺς ξένους καθηγητῆς τοῦ ᾠδεῖου δὲ μιλῶ καὶ πολὺ, γιὰτὶ δὲ μὲ διαφέρουνε καὶ τόσο.

Ἄν ὁ κ. Βασσεχόβεν εἶναι πιανίστας πρώτης σειρᾶς, ἔχι μόνον γιὰ τὴν Ἑλλάδα μὰ καὶ γιὰ τὸ ἐξωτερικὸν (κὶ ἀπὸ τὸ ξέρον καλὰ πὼς εἶναι) ἢ ὁ κ. Μαρσικ ἄριστος διεφθοντῆς ὀρχήστρας, ἀπὸ τιμᾶ βέβαια πολὺ τ' ᾠδεῖο κὶ ὠφελεῖ τὴ μουσικὴ κίνηση τῆς Ἀθήνας, ἕως τὸν Ἑλληνισμό οὔτε τὸν τιμᾶ: οὔτε τὸν ὠφελεῖ.

Δὲν εἶναι ζήτημα πὼς τὸ ἰδανικὸ τοῦ ᾠδεῖου Ἀθηνῶν πρέπει νὰ εἶναι, μὴ φορὰ ἕλο του τὸ προσωπικὸν ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἑλληνας ποὺ νὰ δι-δάσκουνε μουσικὴ Ἑλληνικὴ σ' Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ μ' Ἑλληνικὴ ἐχτέλεση· ἔταν ἕως Ἑλληνικὴ μουσικὴ σχολὴ ἀκόμα δὲν ἔχουμε κὶ οὔτε τὸ κα-τάλληλο προσωπικὸ ἀπὸ Ἑλληνας ὑπάρχει, τιμῆ τοῦ ᾠδεῖου ποὺ διάλεξε τοὺς καλλίτερους ξένους.

Πὼς κὶ ἀπὸ τῶρα κάποια πῶς γενναῖα προσπά-θεια γιὰ Ἑλληνικὴ φορεσίᾳ, τουλάχιστον, τοῦ ᾠ-δεῖου μπορούσε νὰ γίνῃ, δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἀρνηθῆ; τὸ ν' ἀκούῃ τινὰς, λόγου χάριν, τὸ Βρου-κόλακα τοῦ Σοῦμπερτ σὲ γαλλικὴν μετάφραση, ἐκεῖ ποὺ εἶναι: δὲν φορῆς μεταφρασμένον Ἑλληνικὰ (ἢ μὴ τὸν Ραγκκαθῆ, τιπομένη, κ' ἡ ἄλλη, ἔξοχη, τοῦ μακαρίτη καθηγητῆ Σπαθάρη, ἢ δὲ γελιέμαι, ἀτύπωτη) δὲν εἶναι βέβαια ἐποικοδομητικὸ γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν μορφὴν τοῦ ᾠδεῖου Ἀθηνῶν.

Ἐχω καὶ τὸν κανονισμό τοῦ ᾠδεῖου μπρο-στὰ μου).

Ἡ μελέτη ἀπὸ τὴν δὲ θὰ εἶτανε μελέτη παρὰ ὑμολόγιο ἢ δὲν ἐμολογοῦσε ἀμέσως πὼς εἶναι λι-γάκι λιγάκι ρεκλαμαδόρικον σὰν κάποιων ἰδιωτικῶν, ἐβραϊτικῶν, ᾠδεῖων τοῦ Βερολίνου.

Τὰ δικαιώματα τοῦ διεφθοντῆ σὰν κάπως ὑπερ-βολικὰ (τιμῆ τοῦ κ. Νάζου ποὺ δὲν τὰ καταχρᾶ-ται, θαρρῶ) τῶν καθηγητῶν κάπως σὰν πολὺ πε-ριουσιζμένα τὰ βρῖσκω. (Ἄρθρ. 21, 23).

Ἡ Ἐφορεῖα τῶν Κυριῶν (Ἄρθρ. 19) μυρίζει πολὺ... νηπιαγωγέοι· σὰπτὸ δὲ φταίει: ἕως τόσο τ' ᾠδεῖο, ἔσο τὰ ἐν γένει: πλουτοκρατικὰ καὶ πλου-τολατρεφικὰ συνήθεια ποὺ κρατοῦνε στὴ Ρω-μισσῶν.

8) Γ' ἄρτῃ κὶ ἄρτῃ καταντᾶμε ν' ἀκούμε ἄδεια ὄρα καὶ λιγάκι καὶ στὴν Ἀθήνα καὶ στὴν Πόλιν καὶ στὴ Σμύρνη: «Πῆ! τὰ Ἑλληνικά δὲ ν π ἄ ν ε μὲ τὴ μουσικῆ». Κατὰ τὴν γνώμη μου τὰ Ἑλληνικά (μὰ τὰ Ἑ λ λ ν ν ι κ ἄ, ἔχι τὰ θρῖξ, προῖξ, εὐθενηξ καὶ Σα) εἶναι μὴ ἀπὸ τὴς ὄ ρ α ι ὁ τ ε ρ ε ς μου-σικῆς γλῶσσας τοῦ κόσμου.

9] Ἐν Ἀθήναις τύποις Δ. Π. Σακελλαρίου 1904.

τοῦνε τὴν ἀνάσα τοὺς καὶ προσμένουνε τὸ θάμα. Ὅλων τῶν πραγμάτων ποὺ βρῖσκονται στὴν κάμερα ἡ ψυχὴ προβαίνει ὄξω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια κὶ ἀ-φουγκράζεται καὶ βλέπει. Ἀφουγκράζεται καὶ βλέ-πει τὴν Προσπάθεια ποὺ μέσα στὸ δωμάτιο τοῦ Θανάτου ἀγωνιᾶ σιωπηλά, ἥρεμα, πεισματικὰ. Ἀ-πλώνει θαμπὰ κὶ ἀνάερα τὰ χέρια τῆς ποὺ ὀλοένα σβήνουνε καὶ ψάχνει τὴς κλειδαριές. Κὶ ἂν εἶτανε δυνατὸ νὰ τὴνε δοῦνε μάτια ἀνθρώπου, θὰ λέγανε πὼς τὴς χασθεῖ, κὶ ἕως ἀγωνιᾶ καὶ θέλει νὰ τὴς ἀνοίξῃ: καὶ δὲν μπορεῖ καὶ κλαίει.

Ἀπὸ στιγμῆς σὲ στιγμὴ ἓνας λυγμὸς θὰ ξεσπᾶ σει. Ὁ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ Χρυσούλα, θὰ ἀνταραξέει τὴς κουρτίνες, θὰ βρεῖ τὸν Ὁρέστη, θὰ ξεχυθεῖ κάτω στὸ πάτωμα, θ' ἀνεβεῖ στὰ πορτραῖτα, θὰ ρηχτεῖ στὸ πιάνο κὶ αὐτὸ θ' ἀρχίσει τὰ κλάματα κὶ ἔτσι τότε τ' ἄψυχα καὶ τὰ ζωντανὰ θ' ἀρχίσουνε μέσα στὴν κάμερα νὰ κλαίει. Ἀπὸ στιγμῆς σὲ στιγμὴ. Τόσο μέσα στὸ δωμάτιο ἀγωνιᾶ ἓνα τρεμούλιασμα ἀόρατων σαγονιῶν, γιὰ τὸ φοβερὸ ποὺ ἔρχεται, ποὺ ἦρθε, ποὺ μπῆκε μέσα στὴν κάμερα καὶ κάθισε στὸ προκεφάλι τῆς Χρυσούλας.

Ἀπάνω στὸ λευκὸ κρεβάτι, ἐκπλωμένη ἡ Χρυ-σοῦλα, σὰν κρινὸ. Σὰν κρινὸν θερισμένο. Τὰ μάτια

τῆς εἶναι κλειστὰ καὶ τὰ βλέφαρά τῆς μπλάβα· τὸ πρῶτό τῆς σκιασμένο ἀπὸ τὴν τριανταφυλλένια ἀντιφεγγιὰ τῆς λάμπας· τὰ κύματα οἱ ταντέλες γύρω στὸ λαιμὸ τῆς τὴν πνίγουνε. Τὸ χεῖρ τῆς τῆς ἔχει βγεῖ ὄξω ἀπὸ τὰ σεντόνια καὶ σκύφτει κάτω, σὰν κύκνος, ποὺ γέρνει τὸ λαιμὸ του καὶ κυ-τᾶζει στὰ βύθη τῶν νερῶν τὴς ἀπαίσιες μέδουτες.

Ὅλα ὅσα τῆς ἀγγίζανε, πεθάνανε. Πέθανε τὸ φῶς καὶ γίνηκε ἡσίκος μέσα στὰ μαλλιά τῆς. Πε-θάνανε τὰ κρίνα ποὺ κρατοῦσε τὸ πρῶτὸν στὰ χέρια τῆς. Πέθανανε οἱ λογισμοί, πνιγῆκανε, μέσα σ' ἄ-σάλευτα, τὰ πεθαμένα νερὰ τῶ ματιῶν τῆς. Ὅλα ὅσα τῆς ἀγγίζανε, πεθάνανε. Καὶ ἕως! Καὶ ἕως αὐτὴ ποθεῖ νὰ ζήσει! Τὸ ἐνστιχτο φρυμάξῃ ἀκόμα ἀνυπόταχτο μέσα στὸ μυαλὸ τῆς. Πίσω ἀπὸ τὸ μέ-τωπό τῆς, τὸ σιωπηλὸ καὶ πεθαμένο, βουξ ἡ ἐπι-θυμία τῆς ζωῆς! Ὅλα τὰ ἐνστιχτα κὶ ὄλοι οἱ πό-θοι σὲ ἀντρίτικες συνδέειες φωνάζουνε πίσω ἀπὸ τὸ μέτωπό τῆς μὲ μιὰν ἀμέρωτη χλαλοὴ διαμαρτυρίας κὶ ἀγκανάτσης κ' ὑψώνουνε τὰ μπράτσα τοὺς καὶ ζητοῦνε δικαιοσύνη!—Εἶμαι νέκ! Εἶμαι νεία καὶ δὲ θέλω νὰ πεθάνω. Καὶ δὲν πρέπει νὰ πεθάνω. Οἱ ἐπιθυμίες τῆς Χρυσούλας βρῖσκονται σὲ ἀναδρα-σμό, προχωροῦνε μπροστὰ στὸ μέλλον ποὺ οὔτε ἔ-

Σὰ νὰ μὴ συδιβάξεται μετὰ τὴν ἀξιοπρέπεια ἐνὸς σοβαροῦ Ὁδείου νὰ γράφῃ ἢ κανονισμὸς τοῦ πῶς διδάσκειται ἢ Ἱστορία τῆς Μουσικῆς, ἐνῶ δὲ διδάσκειται, καθὼς ξέρω.

Οἱ μουσικοὶ τοῦ θροῦ μου κάθονται ὑπερβολικὰ στὸ στομάχι (λόγος ἴσῃ ἴσῃ γὰρ ν' ἀρέσουνε ὑπερβολικὰ στὴν «πλειονότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ») ἀναφέρων ἕνα δυό, πιασμένους μετὰ τὴν τοιμπίδα μερολόγιον=partition, διαφηλαφήματα(!) (10)= zol-fège.

Ἐξω ἀπὸ ἀφτάξμως, πὺ κατὼ κατὼ ἢ «πλειονότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ» μπορεῖ νὰ τὰ θεωρῇ καὶ ἀληθινὰ διπλώματα τιμῆς τοῦ Ὁδείου, ἔχουμε καὶ πραγματικὰ λάθια στοὺς θροὺς τοῦ κανονισμοῦ, πὺ ρίχτουμε κάποιον φῶς ὄχι ἐφχάριστο καὶ στὴ διδασκαλία τῆς σύνθεσης προπάντων: ὄντας λόγου χάριν τὴν Instrumentation (σελ. 8) τὴν ἐξηγᾷ «περὶ τῆς φύσεως καὶ ἐκτάσεως τῆς φωνῆς τῶν μουσικῶν ὄργάνων» δειχνεῖ, ἢ πῶς ὄλως διόλου δὲ διδάσκειται στ' Ὁδεῖο ἢ Instrumentation, πῶναι ἢ τέχνη τῆς ἐνορχήστρωσης, δηλ. «τῆς πλοκῆς καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν μουσικῶν ὄργάνων» σὲ μιὰ σύνθεση γιὰ ὄρχήστρα, παρὰ τὸ πολὺ πολὺ ἢ Instrumentation-lehre ἢ -kunde πὺ εἶναι ἢ γνώση τῶν ὄργάνων, μετὰ ἄλλα λόγια «περὶ τῆς φύσεως καὶ ἐκτάσεως κτλ.», ἢ πῶς ὁ μεταφραστὴς δὲν εἶχε ἰδέα μουσικῆς.

Τὸ νὰ μεταφράζεται τὸ Cantus firmus μετὰ μελωδία(!) καὶ τὸ Sonate μετὰ τεμάχιο (!) (σελ. 8 καὶ 40), δειχνεῖ πῶς ἢ μεταφραστὴς τοὺς νόμιζε πῶς ἔχει νὰ κἀν μετὰ Κινέζους ἂν ὄχι στὴ γλώσσα, σίγουρα στὴ μουσικῆ.

Τὸ νὰ ἐξηγᾷ κανεὶς trompette=σάλπιγξ, trombone=ὄλκωτὴ σάλπιγξ, tuba=βαθεῖα σάλπιγξ (!), σημαίνει πῶς δὲν ξέρει πῶς ἔξω ἀπὸ τίς φυσικῆς καὶ τίς σάλπιγγες μετὰ πιστόνια ὑπάρχουνε ἢ τουλάχιστο ὑπάρχανε καὶ συρτῆς (ὄλκωτῆς) σάλπιγγες (sug trompetten), οὔτε πῶς ὁ Βάγνερ δημιούργησε καὶ Basstrompetten=βαθεῖες σάλπιγγες, καθὼς καὶ διάφορα εἶδη Tuba (Wagner tubas, μετὰ φυσικήν κόνου ὄχι τρομπέτας) πῶς θὰ τὰ ποῦμε ἀφτὰ ὄλα σὰ δίνουμε στ' ἐποχοῦ ὄργανο τύχη τὴν ὄνομασία σάλπιγγα; Κι ἄλλα τέτοια ὄχι μποροῦσε κανεὶς νὰ βρῇ ἀκόμα, δὲν τὸ ἀρνίεμαι ἔμω, καὶ μ' ὄλα τοῦ ἀφτὰ τὰ στραβά, ὁ κανονισμὸς πὺ ἔχουμε μπροστὰ μας, μᾶς δειχνεῖ πῶς σοβαρὰ διδάσκουνε στ' Ὁδεῖο μας, προπάντων τὰ ὄργανικὰ καὶ ὄδικὰ τ' ἄρθρα τοῦ γιὰ τίς ἐξετάσεις (ἄρθρ. 77, 78), τὸ πρακτικὸν Διδακτικὸν τοῦ (ἄρθρ. 10) λαμπρά. Κατόρθωμα νὰ διδάσκονται μετὰ στὴν Ἀθήνα ὄλα σκεδὸν τὰ «ἐμπνευστὰ» (ἐγὼ θὰ τὰ λέγα λαλούμενα) πὺ διδάσκονται καὶ στὰ μεγαλύτερα Ὁδεῖα τῆς Ἑβρώπης. (Ἄρ. 6).

10) Κ' ὄστερα λένε γιὰ τὸ καμμένο μου τὸ πρῶτο ὄδρεμα!

Εἶδαμε πῶς ὁ πρῶτος καὶ κύριος σκοπὸς ἐνὸς Ὁδείου πρέπει νὰ εἶναι ἢ μόρφωση μουσικῶν καλὰ καταρτισμένων ἢ συλλογιστοῦμε καὶ πῶς πρὶν ἀπὸ τὸν κ. Νάζο στ' Ὁδεῖο μας βασιλέβε τὸ χάος, κατὰ πὺ λένε, ὄλα τὰ ψεγάδια πὺ ἀραδιάσαμε παρὰ πᾶνου μετὰ μεγάλη ἀμεροληψία, τολμῶ νὰ τὸ βεβαιώσω, μᾶ κα ἀποτηρότητα, ξατμίζονται καὶ μένει μόνο ἢ τίμια καὶ μεγάλη διοργανωτικὴ ἐργασία τοῦ τωρινοῦ μας Διεφθυτῆ.

Εἶναι ἀλήθεια νὰ κἀν τὸ σταθρὸ τοῦ κανεὶς πῶς μιὰ τέτοια δουλειὰ παραγωνρίζεται τόσο ἀπὸ τὸ κοινὸ ἴσῃ πὺ ν' ἀνέχεται τὸν πρῶτο τυχόντα νὰ βρῆξῃ ἀπὸ τὸ πρῶτ ὄς τὸ βράδι: ἕνα ἴδρυμα ἀπὸ τὰ λίγα πὺ τιμῶνε τὴν Ἑλλάδα.

Γιὰ νὰ εἶμαστε ἔμω καὶ δίκαιοι, θαρρῶ, πῶς μονάχα τὸ κοινὸ μας δὲ φταίει: σὰ νὰ φταίῃ καὶ λίγο λίγο τ' Ὁδεῖο. Ἐξηγιέμαι:

Τὸ κοινὸ μας συνηθισμένον νὰ περιμένῃ τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἀπὸ τὰ «ἰδρύματα» καὶ ἀπ' ὄλους, ἔξον τὸν ἑαφτὸ τοῦ, θεωρεῖ τ' Ὁδεῖο μας γιὰ τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς μουσικῆς μας, πρᾶμα ἐφχάριστο ἀρκετὰ καὶ τιμητικὸ γιὰ τὴ διέφθυσή τοῦ πὺ τὸ δέχεται καὶ προσπαθεῖ μάλιστα νὰ δυναμώσῃ τὸ λάθος ἀφτὸ τοῦ κοινοῦ, δίχως νὰ σκεφτῇ πῶς δεχόμενῃ τίς τιμῆς καὶ τὰ ἐνεργητικὰ τῆς κατάστασης ἀφτῆς, δέχεται καὶ τίς ἐφτύνες καὶ τὰ παθητικὰ τῆς.

Κ' ἔτσι τὸ κοινὸ μας δὲν ἐξετάζει τί διδασκαλία γίνεται στ' Ὁδεῖο, δὲ βλέπει τὴν ἐργασία πὺ χρειάστηκε γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ σημεῖο πὺ ἔφτασε, οὔτε τὴν καλλιέργεια τῆς μουσικῆς τέχνης: ἄλλα ἐκείνο γυρᾷ ἀπὸ τὴ μουσικῆ ἀφτῆ Παντῶρα, κατὰ πὺ φαντάζεται τ' Ὁδεῖο μας: γυρᾷ τὴ δημιουργία Ἑθνικῆς μουσικῆς (!) καὶ ἐπειδὴ βρισκόμαστε σὲ φτώχεια Ἑθνικῆς δημιουργίας (!) ἀφάνταστη καὶ ἀπερίγραπτη, (15) θεωροῦμε ὄπεφτῖνον τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς μουσικῆς μας: τ' Ὁδεῖο, ἐκεῖ πὺ ὄπεφτῖνος εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὄλα ὁ τρομερὸς σκολαστικισμὸς πὺ σὰ βραχνᾶς πλακώνει τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ ἢ τρομερὴ μας ἀφιλοτιμία, σὰ λόγια ἔχι, σὶς πράξεις ἔμω, πὺ μᾶς κάνει ἔτσι ἔχουμε τὸ παρὰ μικρὸ ταλέντο, ξεχνώντας τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἐγὼ μας, νὰ ποσοπαθῶμε νὰ τὸ ἔμπορεφτοῦμε σὴν μπακάλῃδες ποιητώντας τὸ ἔξω: ἔξω δυνατό ἀκριβότερα στοὺς ξένους. (14)

11) Ἐνα Ὁδεῖο εἶδαμε πῶς οὔτε δημιούργησε οὔτε εἶναι δυνατό νὰ δημιουργήσῃ Ἑθνικὴ μουσικῆ. Κι ἂν ἀκόμα ὁ κ. Νάζος, τὸ ἄτομο, εἶχε δημιουργήσῃ Ἑθνικὴ μουσικῆ, πάλι θὰ τὸ χρωστούσαμε στὸν κ. Νάζο ὄχι στ' Ὁδεῖο.
12) Ἐξω ἀπὸ τὴν ποίησιν πὺ τὴ στολιζοῦνε: Σολωμὸς, Βαλαωρίτης, Παλαμᾶς.
13) Ἄμα σκεφτῇ μάλιστα κανεὶς τὸν πλοῦτο τοῦ Ἑθνικοῦ μας τραγουδιοῦ καὶ μοτίου, τῆς Ἑθνικῆς μας Ἱστορίας καὶ παράδοσης!
14) Βέβαια ὁ Γκυζης στὸ Μόναχο ἔμεινε Ἑλληνας ὄς τὴν τελεφταία τοῦ πνοῆ.

Ἀφτὴ τὴν παρεξήγησιν τοῦ κοινοῦ ὄφελισθύνται οἱ διάφοροι ἐπιτήδαιοι καὶ βγαίνουμε καὶ βρίζουμε τ' Ὁδεῖο, λέγοντας ὄτι τοὺς κατέβει τὸ κοινὸ τοὺς ἀκούει κάποιος μετὰ κάποιον ἀδιχοροῖα μᾶ καὶ πολλῆς φορῆς μετὰ συγκατάθεσιν σὰ νὰ τοὺς δικαιῶνει, ἐκεῖ πὺ ἂν τ' Ὁδεῖο περιορίζοῦνταν στὸν προορισμὸ τοῦ καὶ στὴν ἀξία τοῦ θὰ τοὺς ἔπιανε μετὰ τὸ κοντόξυλο.

Ὁ Νίτσε τὸ λέει: «ὄποιος δὲν εἶναι πούλι, ὄς μὴ κοινοποιεῖ σὲ ἄβυσσους».

Τὸ θέτε καὶ ἀλλῶς; γινῶθι σαυτὸν.

Γ'

Ἄν εἶμαι Χάρος χαλαστῆς, εἶμαι καὶ Χάρος πλάστῆς. Βαλαωρίτης

Νὰ γκρεμοῦμε μόνο, δίχως καὶ νὰ χτίζουμε καὶ νὰ παινοῦμε, δίχως νὰ σκεφτοῦμαστε καὶ τὸ καλλίτερο καὶ τελειότερο, ἔφελος δὲ βγαίνει οὔτε γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸ οὔτε γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ τέχνη. Δεῖξαμ' ἐδῶ, ἔσο μᾶς εἶτανε βολετὸ, τὰ κακὰ καὶ τὰ καλὰ τοῦ σημερνοῦ μας Ὁδείου: καλὸ νὰ δοῦμε τῶρα πῶς καὶ τὰ κακὰ τοῦ μπορεῖ νὰ διορθωθῶνε καὶ τὰ καλὰ τοῦ ἔσο τὸ δυνατόν τελειότερη μορφή νὰ λάβουνε. Κοντὰ σ' ἀφτὰ θὰ κοιτάξουμε καὶ πῶς, δίχως νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν πρῶτο καὶ κύριον σκοπὸ τοῦ (πὺ πρέπει νὰ εἶναι πάντα, ἢ μόρφωση μουσικῶν καλὰ καταρτισμένων), μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ (ὄχι: ἔμω καὶ νὰ δημιουργήσῃ) στὸ ζετύλιμα τῆς Ἑθνικῆς μας μουσικῆς, πὺ ποιὸς ξέρει ἢ εἰς γλυκοχαράξῃ ἀπὸ πουθενά.

Ὁ Βάγνερ (16) θεωρεῖ, καὶ μετὰ τὸ δικίον τοῦ, τὴν Ὁδικὴν τέχνην γιὰ τὸ θεμέλιον λίθον κάθε τεχνικῆς ἔθνητικῆς ἐχτέλεσης. Θέλει τὰ Ὁδεῖα κυριολεκτικὰ Ὁδεῖα, μετὰ κύριον σκοπὸν τὴ διδασκαλία τῆς Ὁδικῆς καὶ ὄλα τὰ ἄλλα μαθήματα βοηθητικὰ καὶ συμπληρωματικὰ τοῦ κυρίου ἀφτοῦ σκοποῦ, μετὰ μεγάλη προσοχὴ στὴν καθάρια ἀπαγγελία καὶ καλλιέργεια τῆς Ἑθνικῆς γλώσσας.

Ἐμεῖς βέβαια δὲν εἶμαστε σὲ θέση νὰ τοποθετήσομε τὴν Ὁδικὴν στὴ θέση πὺ τὴ θέλει ὁ Βάγνερ: ὁ λόγος πῶς μᾶς λείπουνε οἱ ἀπαιτούμενοι μουσικοδασκάλοι γιὰ τὰ διάφορα ὄργανα πὺ ὑπάρχανε τὴν ἐποχὴ τοῦ Βάγνερ στὸ Μόναχο καὶ γιὰ τὴν Ἀθήνα ἔξω ἀπὸ τ' Ὁδεῖο πολὺ δύσκολα θὰ μπορούσαμε νὰ σχηματίσομε ὄρχήστρα.

Μποροῦμε ἔμω, καὶ πρέπει, ν' ἀπαιτήσομε ἢ διδασκαλία τῆς Ὁδικῆς νᾶξῃ βᾶσιν τῆς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσα.

Στὸ πιάνο ἢ στὸ βιολί εἶναι μόνο ζήτημα Ἑθνικῆς φιλοτιμίας ἂν ὁ μαθητὴς παίξει μιὰν etude

15) Bericht uber eine in Munchen zu errichtende Musikschule.

φτασε, οὔτε θὰ φτάσει πιά, μᾶ δὲ βρίσκουν τίποτα. Τραβιοῦνται τότε πίσω στὶς πιὸ παλιῆς, τίς πιὸ γλυκῆς ἀνάμνησες καὶ τίς βρίσκουνε νὰ κάθονται ἢ σὺχες καὶ ἀδιάφορες γιὰ τὰ τωρινὰ, μέσα στὶς καλυθούλες τοὺς πὺ τίς στεγάζει ὁ κισσὸς καὶ τ' ἀγυιόκλημα καὶ στὴν πόρτα τοὺς πλέκεται ἢ ἀράχνη. Μιλοῦν ἀναμεταξύ τους, ἀσυγκίνητες γιὰ τὰ ὄσα φριχτὰ γενήσαν ὄστερα ἀποδ. πλκ τους. Πουθενά οἶχος, πουθενά παραγορῖα. Καὶ μέσα τῆς ἀκόμα οἱ χαρῆς πὺ τόσο τὴν ἀγαπήσανε σὰ παλιά τῆς τὰ χρόνια δὲν τὴ γνωρίζουν πιά καὶ τὴν ἀρνιοῦνται. Κι ὄρμουν οἱ ἐπιθυμίες ἀπαρηγόρητες στὸ παρόν, πὺ εἶναι τῶρα, πὺ ζεῖ, πὺ καὶ ἂν θέλει δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀρνηθεῖ τὴ Χρυσούλα.

Καὶ τότε ἀνοίγει σιγὰ, σιγὰ, τὰ μάτια τῆς ἢ Χρυσούλα καὶ τὸ βλέπει. Θέ μου! Εἶναι ὁ Θάνατος, εἶναι ὁ Θάνατος!

Τὸ χέρι τῆς τὸ διάφανον τρομαγμένον ἀποτραβήχτηκε καὶ κρύφτηκε κατὼ ἀπὸ τὸ πᾶπλωμα. Ἦθελε κάτι νὰ πῆ, ἀνοιγόκλεισε τὰ χεῖλια τῆς μᾶ δὲν μπόρεσε. Ὁ λαιμὸς τῆς πλάνταξε.

— Ἀγάπη μου... Σώπα, σώπα... ὄχι γενεὶς καλὰ καὶ θὰ φύγομε εὐτὺς νὰ γυρίσομε στὴν Πατρίδα. Ἀγάπη μου...

Στὴν Πατρίδα! Ὁ ἥλιος ὁ ἑλληνικὸς χύμησε ἀπάνω ἀπὸ τὰ μαλλιά τῆς καὶ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς καὶ στάθηκε ἀπάνω στὴ μακαζάριον κρεβάτι δλόχρυτος καὶ κατκλόκνισος καὶ τὰ σπιτάκια τὰ λευκὰ κρεμωστῆκανε στὶς ἀκρες τῶν ροδογαλάζων βουνῶν, συμαζεμένα γύρω ἀπὸ τὸ βυζαντινὸν τροῦλο καὶ τὸ μικρὸν καμπαναριὸν. Εἶτανε βράδι. Ἐνα παιδί μελαχροινὸν πρόβαλε ἀπὸ τὸ στενὸν δρομαλάκι καὶ τὸ τραγουδοῦ τοῦ πῆγαινε μπροστὰ καὶ ἀνοίγε τὴν στράτα καὶ δυὸ βώδια μελισσὰ πηγαίνανε ἀποπίσω ἀργοκουνώντας τὰ μεγάλα στρουσηχτὰ τους κέρατα. Καὶ πῆρξ μακριὰ ἢ θάλασσα λιγωμένη χρυσογυάλιζε. Κι ἀπάνω τῆς δυὸ τρεῖς βρακούλες μετὰ τασπρα πανιά—ὄχι, ὄχι, βρακούλες, γλάροι καμπανίζαν τὰ φτερά τους στὸ βραδινὸν ἀέρα.

— Στὴν Πατρίδα!

Ἦ φωνὴ τῆς ἀναπετάρισε ἀπὸ μιὰ λαχτᾶρα θανάσιμη. Κλείσανε πάλι τὰ μάτια τῆς ἀπὸ τὸ βᾶρος τοῦ λογισμοῦ.

— Ποτὲ πιά... ποτὲ πιά...

Τὰ χεῖλια τῆς σαλεύανε καὶ δὲν μπορούσανε νὰ ποῦν τὴ σκέψῃ πὺ τῆς σπάραξε τὸ κορμί.

— Τί ἔχεις, ἀγάπη μου; Τί συλλογάζαι;

— Τίποτα, τίποτα...

Κι ἀναστῆναξε. Ἐσκυψε ὁ Ὁρέστης καὶ τῆς χάδεψε τὰ μαλλιά καὶ ἔπειτα τῆς πῆρε καὶ τῆς ἔσφιγγε τὸ χέρι ἀπαλά, ἀπαλά, λές καὶ φοβότανε μὴν τὸ σπᾶσει. Λές καὶ ἤθελε νὰ τὸ ζεστᾶνει, νὰ τὸ ζωντανέψῃ, νὰ μὴν τὸ ἀρῆσει: νὰ τοῦ φύγει.

Κ' ἔσκυψε καὶ τὸ φιλοῦσε καὶ τὸ φιλοῦσε καὶ ἔκλαιε.

— Ὁρέστη, σώπα. ὄχι μετὰ κάμεις καὶ μένα νὰ κλάψω. Καὶ δὲν μπορῶ—πὺν! Μίλιε μου, πῆς μου τίποτα. Νά, στάσου. Διάβασέ μου τίποτα. Σιγὰ σιγὰ θ' ἀποκοιμηθῶ καὶ θὰ ἴσυχάζω.

Ἄπλωσε τὸ χέρι τῆς στὸν τραπέζικον ὄπου κλειστὸν βρισκότανε ἕνα βιβλίον. Τὸ μπράτσον κοκαλιάρικο καὶ ὄλο γωνιῆς ἔτριξε καὶ οἱ ὄλετες φανήκανε χοντρῆς γαλαζόμαυρες ἀπάνω στὴν ἀρρωστιάρικη ἀσπράδα τῆς σῆρκας. Κατέβηκε βιστικὴ τίς πλατιῆς ταντέλες τῶν μανικιών τῆς, γιὰ νὰ μὴ δεῖ ὁ Ἀγαπημένος πῶς τὴν κατάντησε ἢ ἀρρώστια. Κι ἀναστῆναξε.

Ὁ Ὁρέστης ἔτριξε καὶ πῆρε τὸ βιβλίον.

— Ὁμῆρο θέλω νὰ μοῦ διαβάσεις, Ὁμῆρο. Καὶ πρόστεσε σιγότερα.

— Ἐτσι πιὸ ἴσυχᾶ καὶ πιὸ ὄπομονετικά...

Ἦθελε νὰ πῆ ἄθᾶ πεθάνω, μᾶ δὲν μπόρεσε.

ποτές δε θα δεχτή να κατεβή για πάντα στην Αθήνα, αφήνοντας έτσι το λαμπρό μέλλον που θα δημιουργήσει τόσα χρόνια στα ξένα.

Θα μου πητε πως μπορεί να το κάνη από πατριωτισμό. Ναι, μα για να πιστέψουμε στον πατριωτισμό του άφρο, έπρεπε να μας το έξη δείξη σε κανένα του μεγάλο και σοβαρό έργο σ' Ελληνική γλώσσα και μ' Ελληνική χρωματιά: τη στιγμή που τον πατριωτισμό του τον βρίσκει μόνο με τη θέση διεφθυγμένη του Ώδειου Αθηνών, θα μας επιτρέψη να πιστέδουμε πως κατεβαίνει στην Ελλάδα μόνο και μόνο επειδή η παγκόσμια μουσική του θέση δεν είναι και τόσο ρόδινη όσο τη φανταζόμαστε.

* *

Η φωνή μου μικρή κι ασήμαντη, — το ξέρω. Από τη χιονισμένη και τραχειά μου ξενισμα παρακολουθούσα σιωπηλά τη φουρτούνα που λυσσομανάει στην πατρίδα μου με χτυπόκαρδο και σπαραγμό ψυχής: — χρέος όλων όσων δεν μπορούνε να ωφεληθούνε, να σωπαίνουν και να περιμένουνε.

Άξαφνα και για την τέχνη μου έ λόγος. Σ' άφρο το ζήτημα δε μου είτανε συχωρεμένο να σωπάσω, χρέος είχα και καλήκα να μιλήσω. Όσα είπα μπορεί και λαθασμένα να είναι, δεν το συζητώ. Είναι όμως, πρέπει να το τονίσω, η ειλικρινέστατη πεποίθησή μου, βγαλμένη από άπροσωπώληφτη έχτίμηση των πραγμάτων και βασισμένη στις μικρές μου μά, τολμώ να πώ, καλοσυνείδητες μουσικές γνώσεις.

Έδειξα εδώ και τα καλά και τα κακά του σημερινού μας Ώδειου: μπορεί και στα καλά και στα κακά να λαθέδουμαι έτσι από μακριά που βλέπω τα πράγματα. Έδειξα και πως όνειρέδουμαι την εξέλιξη του Ώδειου, εξέλιξη άληθινά Έθνική, αξια του Έλληνισμού.

Μπορεί πολλά από αυτά που γυρέδω να είναι δυσκολοκατόρθωτα και πολύμοχτα είναι όμως άληθινά Έθνικά κ' Ελληνικά: άφρο έλπίζω δε θα μου το άρνηθής κανείς.

Για τον τονισμό του Έθνισμού μας και του Έθνικού μας νέδρου λαχταρούμε και πασχίζουμε όλοι έμεις που το Έθνος όνειδιστικά μας άποκαλεί μαλλιαρούς: — τίτλος τιμής για μας, που αν έ στρατιωτικός Σύνδεσμος γεννήθηκε, καθώς έλπίζω κ' έφκομαι, από τη Διονυσιακή όρμη της Έλληνικής φυλής γι' άφροσυντήρηση κι αναγέννηση, θα φιλοδοξούσε μιά μέρα να τον άποχτήση κι άφρός.

Άφρα είχα να πώ: έ έχων ότα άκούειν, άκούέτω.

Χάρκοβο, Χριστούγεννα του 1909.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

στη γής, άπίθωσε χάμω τη φοβερή περικεφλαία, για να μην τρομάξει η Πολυαγαπημένη, και φώναζε γλυκαίνοντας τη βρειά, άντρίστικη φωνή του: — Βρισηίδα! Βρισηίδα!

Έστρωσε χάμω τη λιονταρήσια προβιά πουχε ρηγμένη στους ώμους, μαλακιά, μαλακιά, σαν κρεβάτι νυφικό. Μιά έπιθυμία γλυκώωσε τη μέση του, σά μπράτσα γυναίκας, τα στήθια του λιγοθυμήσανε κ' η Μοίρα στάθηκε κι αυτή Στάθηκε μιά στιγμή, ως ν' άπογληντήσει σήμερα τη νύκτη του ό Ξανθός λεβέντης, είχε πάντα όσο καιρό ήθελε μαζί του να παλίψει. Καλύτερα έτσι. Όστερα από τον κόρφο της Γυναίκας πιδ εύκολα θα δινότανε το ξανθό κεφάλι του στα χέρια της Μοίρας.

— Βρισηίδα! Βρισηίδα!..

Γίνηκε κατάχλωμη η Χρυσούλα και γλύστρησε κάτω από την κουβέρτα το σωματάκι της και μεσάνοιξε τα μάτια. Το τραγουδι άπλωνότανε ακόμα γύρω της, σά θάλασσα και την άναβαστούσε άργοκυλώντας τη σά βαρκούλα χωρίς κουπιά, χωρίς τιμόνι. Μιά ήρεμία γύρω της. Μιά γαλήνη θαμα-

Ο "ΝΟΥΜΑΣ", ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10

Για το Έξωτερικό δρ. χρ. 12 1/2

Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες (3 δρ. την τριμηνία) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ά δε στείλει μπροστά τη συνδρομή του.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

Τα περασμένα φύλλα του Νουμά πουλιούνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κίόσκια (Σύνταγμα, Όμόνοια Έθν. Τράπεζα Έπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχίόδρομου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμ. ε υπόγειου Σιδηρόδρομου Όμόνοια), στο κίόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεία), στα βιβλιοπωλεία Έστιας Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πραχτορεία των Έφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπωλείο του κ. Κ. Βαρουξή.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τις ψυχές κι όχι τα χτίρια — Μάτια διπλωμάτη — Η μπαλαδιά — Ο πάτερ Άμβρόσιος — Άμνηστία και σαλατοποίηση.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ της Παιδείας έπιθεώρησε τα σκολεία της Αθήνας και τα βρήκε σε κακό χάλι. Σταβλοι, λέει, τα περισσότερα, κι όχι σκολεία. Και θα στενοχωρήθηκε ό κ. Υπουργός για τα χάλια που είδε.

Έμεις ωστόσο το πράμα το βρίσκουμε φυσικότατο. Σύμφωνα με τον τρόπο της διδασκαλίας έπρεπε να ναι και τα σκολεία. Και είναι. Άλογη η διδασκαλία, σταβλοι τα σκολεία. Γιατί δεν ξέρουμε τί θα κέδισε η παιδεία αν τα σκολεία είντουσαν άθροισμένα και η διδασκαλία έμενε καθώς είναι ζωώδικη — να σκάνουνται οι σκόνες από τα θρανία και οι βρώμες από τους τοίχους και να μείνουνε ακονισμένες οι ψυχές και τα μυαλά των παιδιών.

Λαχταρούμε πάντα να γίνει μιά ε σ ω τ ε ρ ι κ ι ά, να την πούμε ετσι, έπιθεώρηση στα σκολεία. Να έπιθεωρηθουνε από τον κ. Υπουργό πρώτα οι ψυχές και ύστερα τα χτίρια. Θα μας τη χαρίσει μιά τέτια έπιθεώρηση ό κ. Παναγιωτόπουλος; Σταβλοι είναι σήμερα τα σκολεία, μα της ταιριάζει της κυρά Καθαρεύουσας να κάθεται σε τέτιους σταβλους.

*

ΚΑΠΙΟΣ κύριος, πούνκι, λέει, και διπλωμάτης, μές άποκάλυψε στην Ακροπολή πως ό κ. Λαγούμης άποφάσισε να καταγγείλει τις Πρεσβείες για να μπορέσει να διορίσει έπιτετραμμένον της εν Λονδίνω πρεσβείας τον εικοσιπενταετή υιόν του.

Δέ θέλουμε να πούμε πόσο ταπεινά βλέπουμε μερικοί κύριοι, ως είναι και διπλωμάτες, μα το δηλώνουμε ξάστερα, με κίντυνο να δυσαρεστήσουμε πολύτιμο φίλο μας, πως μόνο και γι' αυτό το λόγο αν τύχαμε ό κ. Δραγούμης, του άξίζει άμετρος θακμής.

Όσοι μιλάνε μόνο για «εικοσιπενταετή υιόν», ούτε το πήρανε χαμπάρι για πσιόν πρόκειται, και του; λυπούμαστε.

*

Η ΜΠΑΛΑΔΙΑ πούπσε από το άνώτατο Δικαστικό Συμβούλιο στους Εισαγγελείς των Έρετών ακόμα σκολιάζεται διαφορότροπα στον τύπο.

Έμεις που βλέπουμε και κρίνουμε τα πράματα από ψηλά, την άποφαση του Δικ. Συμβουλίου τη βρίσκουμε πολύ σωστή, άφρο ποιος λίγο ποιος πολύ, όλοι που παύτησαν έχουσε λερώσει την ούρτια τους, δουλεύοντας στην «ίσχουσαν πολιτική μερίδα», καταπώς λένε. Μιά λοιπόν κι άποφασίστηκε η «εκαχάριστη» μόνο την μπαλαδιά πρέπει να βλέπουμε και δεν άξίζει να κουράζουμε το μυαλό μας να βρούμε αν είναι άγρια ή μαλακιά.

Θέλαμε μοναχά να ρωτήσουμε: Άμα τα καταφέρει κανείς να ανεβεί στο άνώτατο δικαστικό έξίωμα και γίνει Άρεοπαγίτης και μέλος του Άνώτατου Δικ. Συμβουλίου, πούει πιά να ναι «μεροληπτικός, άνεπαρκής» και τα τέτια; Κι αν είναι σωτή η πορία μας, δεν πρέπει να διοριστεί κ' ένα Υπερανώτατο Δικ. Συμβούλιο που να κρίνει το Άνώτατο;

*

ΠΑΒΙ κι ό πάτερ Άμβρόσιος της Λίρισης. Η Ίερά Σύνοδο τον έπαψε από δεσπότη και του άρχίρεσε και κάθε άλλου ίερατικό βαθμό. Τον έκαμε όηλ. σαν και λόγου μας. Κ' έκαμε πολύ καλά.

Όταν επαναστάτησε ό πάτερ Άμβρόσιος, όλοι θαμάταμε την παληκαριά του κι όλοι πιστέψαμε πως κτίπους λόγου; σοβαρούς ήχε για να πανστατήσει. Όταν όμως άρχίησε ό βλασημένος να μές «επικαλύπτει» τους λόγους (Ρούσικος δάχτυλος, ρούβλια, μετάφραση Ευαγγέλιου κι άλλες τέτιες άνοησίες), ό κόσμος άρχίησε να χμογελάει με τον επαναστάτη δεσπότη και να χαρτζηρίζει τις διαμαρτυρίες του για συνειδημένες παπαδίστικες στενοκεραλιές και κουτοπονηρίες.

Κ' έτσι σήμερα την κηλίρεσή του τη βρήκανε όλοι σωστή.

*

ΜΕ την άμνηστία που δώσανε στον Τυπάλδο και στους άλλους άξιωματικούς του Ναυτικού τέλιωσε και η περιφημη αυτή ύπόθεση που καταρξίλεψε την Έλληνική Πολιτεία.

τουργή και μεγαλόχαρη. Τα λόγια του Ποιητή μαλακοπέφτανε σαν πούπουλα και σιγοσκεπάζανε τα χέρια της Χρυσούλας, τα μάτια, τα μαλλιά της, το κρεβάτι, την κάμερα όλη, τον κόσμο άλάκαιορο.

Άναστένανε λίγο η Χρυσούλα — κ' εύτός ως άναστένανε λίγο η Χρυσούλα, η ήρεμία όλη άνατρόμαξε ξαφνισμένη κ' έφυγε, χύθηκε από το παράθυρο, από την κλειδαριά της πόρτας κ' έφυγε, και φάνηκε πάλι γυμνή κι ανέλπιδη, ξαπλωμένη στο κρεβάτι, μιά ύπαρξη, πεσμένη άνάσκελα, που ψυχομχούσε και χανότανε. Χερνομούσε τα φριχτά, τα αιώνια κινήματα που κάνουνε τα δύστυχα κορμιά τω νέων όταν πεθίνουν. Έρηξε και τα δύο της τα χέρια στον Πολυαγαπημένο, σά να άποχαιροτούσε. Σήκωσε τα ματόφυλλα όσο μπορούσε πιδ ψηλά και κύταξε από το παράθυρο. Μεσάνυχτα περασμένα. Κανένα άστρο δε φαινότανε. Ω! το φεγγάρι! Να μπορούσε ακόμα μιά φορά να δει το φεγγάρι! Πόσα πράματα όμορφα στον κόσμο τον άπάνω! Και τη Θάλασσα ήθελε ακόμα να δει και τα βουνά και τις πεταλουδίτσες τις μώβ που κυνηγούσε μιά φορά με τον Όρέστη. Και περιττέρια ήθελε να δει — δυό άσπρα, κάτασπρα περιστέρια να φτεροκοπούν στο φόντο άπάνω το γαλάζιο τ' ου-

ρανο... Μητέρα! Μητέρα!

Άνκτινάχησε τώρα άτίνω η Χρυσούλα κι άπλωσε τα χέρια και τα ματόφυλλά της χτυπήσανε δλόμπλαχτα.

— Χρυσούλα! Χρυσούλα!

Έκείνη άνοξε τότε λίγο λίγο τα μάτια της και τότε κύταξε. Φκίνετσι δεν τότε γνώρισε γιατί τέκλεισε πάλι και δε χαμογέλασε.

Κ' ήρθε τότε ένας μεθητημένος και στάθηκε κάτω από το παράθυρο το άντικουρό κι άρχισε να τραγουδεί το κρασι και την άγάπη.

Κ' ήρθε κ' ύστερα κι ό ήλιος κ' έσπασε τα τζάμια και μπήκε μέσα γελαστός και χαρούμενος κι όλα πάλι τα πράματα γελάσανε, — οι φωτογραφίες κ' οι κουρτίνες κ' οι καναπέδες και το κρεβάτι κι αυτά ακόμα τα ξανθά μαλλιάκια της Χρυσούλας.

Κ' ύστερα ήρθανε πονετικές γειτονοπούλες και κυτάζανε τον Όρέστη και κυτάζανε τη Χρυσούλα και κλαίγανε.

Κ' ύστερα λουλούδια ήρθανε και παράξενoi άνθρωποι και μυρωδιές παράξενες.

(Στάλλο φύλλο τελειώνει)

Ἀπὸ μιᾶς κι ἀρχῆς, ὅσα δώσανε τόση σημασία στὸ ναυτικὸ κίνημα, ἔπρεπε νὰν τὸ συλλογιζοῦν οἱ κύριοι ἃ σφύρινε κι ἂν τοὺς βαστούσανε τὰ χέτια νὰ φέρουν τοὺς στασιαστὰς ἀξίωματικούς τοῦ Ναυτικοῦ ἴσαμε τὸ δικαστήριον. Ἄν μπορούσανε, νὰ τραβήξουνε μπροστὰ. Ἄν ὄχι, νὰν τὸ πνίξουν ἀπὸ τὴν ἀρχή, νὰ μὴ τοῦ δώσουν τόση σημασία καὶ νὰ μὴ βραχμάρευν τόσο τὴ δρᾶσή τους. Τώρα μὲ τὴν ἄμνηστεια... Μὰ δὲν ἀξίζει νὰ προχωρήσει κανεὶς περισσότερο στὴ σκέψῃ του. Μὲ τὴ λέξη σαλατοποίηση τὰ λέει κανεὶς ὄλα.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ*

ΟΙ ΚΑΡΟΤΣΕΡΗΔΕΣ

Τοὺς τρώει ἡ Λεύκα (ποτάμι) καὶ οἱ πέτρες της. τὸς κτυπᾷ κατὰσπιθα ὁ κατεβατός, τοὺς ποντιάζει καὶ πεθαίνει νῦν χτικισμένον ἀπὸ σφάκτη φαρμακερό-σηρώνουσι τὴ νύκτα καὶ τραβοῦν γιὰ τὸ μεροδοῦλι, νὰ μαζέψουν πέτρες πὸν θὰ κτισθοῦν τὰ σπιτία τῶν πλοισίων καὶ τὰ φιλονεικτικὰ καταστήματα, πὸν δὲν προσφίτουν ἢ δὲν θέλουν νὰ τοὺς πάρουν σὰν δὲν μποροῦν πιά νὰ δουλέψουν. κονβαλοῦν στὸν ἥλιο, σὸν χιόνι, σὶτὴ βροχή, γιὰ τοὺς ἄλλους. τὰ δικὰ τους τὰ σπιτία τὰ κίτουν μὲ χωματένιες πέτρες πὸν δὲν χρειάζονται ἀσβέστη καὶ μεροδοῦλια ξένα...

Περγοῖν μὲ τὰ κόρρα τους γεμάτα πέτρες, μεγάλες, μικρές. Τὰ σέρνουν ἕνας φαρής ἢ ἕνας ντορῆς, περιστοιχισμένον, τεμπέλικον πὸν καὶ πὸν ἕνα ἡμερο ν τ ἐ δ ἐ τοῦ καροτσέρη τὰ ξυπνᾷ καὶ σπειοῦν πιδ μὲ ζέση τὰ κανιά τους. ξανατεμπελιάζουν σὰν νοιάζουν τὸν ἀφεντικὸν τους ν' ἀργοπορή στέκετα κ' αὐτὸς νὰ ξασαίνει... σκόνφτει, ξεριζώνει καμμιὰ ναυκαλίδα, τὴν πλένει καλὰ καὶ πεστρικά σὸν ἀλόκι καὶ τὴν μασουλᾷ, τὸ ἴδιο ὅπως οἱ ἀρχόντοι μασουλοῦν τις κασαμέλες τοῦ γ α λ λ ι κ ο ὦ ζαχοροπλαστεῖον, γιὰ νὰ κοπνίσουν μὲ πιδ ὄρεξη τὸ τυγαρέττιο τους ἔπειτα.

Στὸ γυρισμὸ εἶναι μέσα σὸν κάρου αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀντὶ τὰ λιθάρια. λιθάρι καὶ αὐτὸς ἐπομονῆς, ἐγκορτερήσεως. βαστᾷ ἕνα κομμάτι ψωμί τις περισσότερες φορές καὶ προσπαθεῖ νὰ γεμίσει τὸ ἄδειο διαρκῶς ἀντερτόν. κτυπᾷ ἀφαιρέμενος καὶ σιγοτραγουδῶν τις τὸν ψαρή ἢ τὸν καρᾷ του καὶ αὐτὸς καμώνεται πὸν τρέχει. ἀναταράζεται ὁ ἀφεντικὸς... ποιὸς ξέρει ἂν δὲν εἶναι εὐχαριστημένος γιὰ τὸ κάρου εἶναι κτήμα του ἢ εἶναι ξένο καὶ τὸ δουλεύει πιδ ἀξένοιαστα. Κομιὰ φορὰ τὸ παραφορτώνουν ἢ εἶναι κ' ἀπ' τὴν πείνα τότε σκοντάφτει, πέφτει, τρέχει τὸ αἷμα ἀπ' τὰ ρουθούνια του, πονᾷ ἂν τῆχει καὶ τὸ δεῖς καὶ ἐκεῖνος πονᾷ ἂν τῆχει νὰ τῆχει πληρωμένο. τότε βλαστημᾷ τὴν Παναγία καὶ τὸ Χριστὸ καὶ σὲ κάνει νὰ θές νᾷβλεπες ἐκεῖνον νὰ σπερτάρει καὶ τὸ ἄλογο νᾷναι ὁ ἀφεντικὸς. ἴσως νᾷταν πιδ πνευτικὸς, νὰ μὴ κλωστᾷ σὰν ἂν θ ρ ο π ο ς... Τοῦ ἀνθρώπου ἢ κλωστῶν πονεῖ πιδ πολὺ ἀπ' τ' ἄλογο.

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Εἶναι γέρος, κούφιαλο δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθῆ στὰ πόδια του, τὸν φέρνουν αὐτὰ ὅπου θέλουν, γέρνοντας καὶ τὰ δύο ἀπὸ μέσα. βαστᾷ ἕνα θεόρατο τράστο κάρου γεμάτο καὶ ἀκουμβᾷ σ' ἕνα χονδρὸ ραβδί στὰ σίγουρα.

*) Σημ. τοῦ «Νουμά». — Μιὰ σειρά τέτιες χαριτωμένες εἰκονούλες μᾶς ἔστειλε ἡ κ. Διάλιου, παρακαλώντας μας νὰ μὴν τῆς διορθώσουμε τὸ χειρόγραφο «στὸ πιδ ἀπλὸ τῆς γλώσσας, γιὰτὶ γράφει ὅπως ἀκούει». Ἄν καὶ δὲν πιστεύουμε νᾷκουσε ποτὲ ἡ κ. Διάλιου τὰ «τὰ κτισθούνη», «εἰδὶν θέλουνη» κτλ., ἐμεῖς σεβόμεστε τὴ θέλησή της καὶ δὲν τῆς τὰ πειράζουμε.

Μιὰ μέρα τὸν σταμάτησα καὶ τὸν ἀνέβασα σ' ἀμάξι, τὸν ἔβαλα δίπλα μου.

— Ποῦ πᾶς κάθε μέρα; τὸν ρώτησα. πὸς μπορεῖς καὶ περπατᾷς μὲ τὰ πόδια; ἢ σ' ἀφήνει κανένα κάρου δὲν κοντὰ;

— Ὁχι, μοῦ ἀπάντησε.

Γύρισε τὰ μυτάκια του τὰ ξεβαμμένα καὶ βαθουλά, μὲ ὕσταξε μὲ συμπάθεια τὰ χεῖλη του τὰ ἄσπρα κινήθηκαν σὰν νὰ μιλοῦσαν μόνα τους, ἄφηναν νὰ φαίνεται ἕνα στόμα σὰν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ: γυμνὸ ἀπ' τὰ κόκαλα πὸν ροκανίζον διαρκῶς ἀχόρταγα καὶ λιμάρικα σ' ὅλη τὴ ζωή, ὅς πὸν νὰ πέσουν πιά, νὰ ξεκουραστοῦν κ' οἱ μασέλες...

— Ὁχι, μοῦ ξαναεῖπε εἶμαι δι κονιάρης, φεύγω ἀπ' τὸ χωριὸ κάθε πρωτὶ, πᾶω στὴν πόλη γιὰ ζητιανιά, τὸ βραδάκι γυρίζω πάντα φέρνω κομμάτια φρέσκα γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ κουραμάνα γιὰ μένα... συχὰ καὶ πεντάρες γιὰ τὸ μπάλωμα τῶν πεπουτσιῶν τῶν παιδιῶν...

— Ποιῶν παιδιῶν;

— Τῆς κόρης μου. εἶναι χήρα μὲ ἕξη ἀνήλικα. τὸ μεγαλύτερο εἶναι ἕκκοντε χρονῶν κοριττο καὶ ὁμορφο. δὲν θέλω νὰ ξοκώλει... ἴμα τὰ κλείσω, ἔχει πάλι ὁ Θεός...

Τὸν πορατηροῦσα τῶς καλὰ τὰ ροῦχα του εἶτιν ῥάκη μοναχά, παπούτσια φοροῦσε, καὶ πετιοῖα δεμένα μὲ σκοινιά, σὸν κεφάλι εἶχε ἕνα παράξενο σκούφωμα δεμένο γύρω-γύρω μ' ἕνα βρώμικο μαντήλι. ξέφευγαν καὶ μπι νυκτίτες ἀκτένιστες. μαλλᾶκια ἄσπρουλιάρικα καὶ σπανὰ τὰ χεῖρα του λιπόσπρα, μὲ νύχια μεγάλα καὶ ἀκάθαρτα.

Νιράπηκα πὸν τὸν εἶχα κοντὰ μου. λίγο-λίγο εἶχε ξαπλωθεῖ καὶ ἕνα μειδιάμα ἀνθρώπου στὰ χεῖλη του γεμάτο ἀπόλαυση, εὐχαρίστηση.

— Μήπως ἔχεις ψείρες; τὸν ρώτησα τρομαγμένη.

— Ἄ μπᾶ! σὲ καλὸ σου, μοῦ ἀπάντησε μὲ γέλιο. δὲς τὸ πονκάμισό μου, εἶναι καθαρὸ. Καὶ τράβηξε μὲ προθυμία κάτω ἀπ' τὰ ῥάκη του τὰ μανίκια τοῦ γαλάζιου ποκαμισοῦ του. πὸς ἔτρεμιν τὰ χεῖρα του!

— Πὸσω χροῖων εἶσαι; τὸν ρώτησα πάλι.

— Ὁγδόντα ὀχτώ.

— ! καὶ βαστᾷς, βαστᾷς κάθε μέρα σ' αὐτὸν τὸν δρόμο!

Μοῦ ἐρχότανε νὰ φιλήσω τώρα τὸ γερόντακι καὶ νὰ κλάψω κροτήθηκα καὶ γιὰ τὰ δύο... τὸ ἐπέβαλλε, βλέπεις, ἢ θ ἔ σ ι ς μου!

Πάτρα.

ΛΟΥΚΙΑ ΤΑΚΗ ΔΙΑΛΙΟΥ

Η ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

Τὴν περασμένη Δευτέρα πέθανε ἡ μάνα τοῦ Γιάννη Καμπύση. Ὅσο ζοῦσε ὁ γιὸς της εἶτανε μιὰ καλὴ μάνα. Ἀπὸ τὴ μέρα ὅμως πῦσθησε ὁ γιὸς της εἶχε ἀρχινήσει νὰ γίνεται μιὰ ξεχωριστὴ φυσιογνωμία, ἀφοῦ ἀπὸ τὴ μέρα ἐκεῖνη ἴσαμε προχτῆς πὸν πέθανε, ζοῦσε μέσα στὸν πόνο της καὶ ζοῦσε, λές, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κρατάει, σὰν ἀρχία Ἐστιάδα, ἄσθεστο τὸ καντήλι τῆς θύμησης τοῦ παιδιοῦ της.

Γράμματα πολλὰ δὲν ἤξερε κι ὅμως διάβαζε καὶ ξαναδιάβαζε τὰ ἔργα του καὶ τάχε σκεδὸν ἀποτηθῆσει, ἀφοῦ ἀλάκαιρα τὰ ἰνιὰ χρόνια πὸν περᾶσαν ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Καμπύση, δὲν τάφισε

τὰ βιβλία του ἀπὸ τὰ χεῖρα της. Δυστυχῶς ἡ γριά Καμπύση δὲν εἶχε ἀνέχτικος τὸ γιὸ της, δὲν εἶταν καὶ τόσο λευτερωμένη ἀπὸ μερικές κοινωνικές πρόληψεις καὶ γι' αὐτὸ προτιμήσε νὰν τοῦ στήσει ἕνα μνημεῖο στὸ νεκροθαφτεῖο, ἀντὶ νὰ συμαζῶζει σὲ μιὰ λουσατῆ ἐκθεση ὄλα τὰ τυπωμένα καὶ ἀτύπωτα ἔργα του, καθὼς τῆς εἶχμε προτείνει. Οὔτε ἤθελε νὰν τᾶκούσει πὸς τὸ βιβλίο χερῆς συγουρότερη καὶ μεγαλύτερη ἀθανασία ἀπὸ τὸ μάρμαρο!

Καὶ τοῦτο τὸ χαρακτηριστικὸ: Ὅσο νὰ τελίωσει τὸ μνημεῖο, δύο τρία χρόνια δηλ., ἡ φροντίδα αὐτῆ τὴν κρατοῦσε γερῆ καὶ γιομάτη ζωή. Μόλις τέλιωσε τὸ μνημεῖο, ὁ ὀργανισμὸς της τσάκισε κ' ἔχασε ὄλα τὰ θάρρη ἢ ψυχὴ της. Μᾶς ἔλεγε:

— Τώρα πιά, πὸν τελίωτε καὶ τὸ μνημεῖο του, δὲν ἔχω τίποτ' ἄλλο νὰ κάνω καὶ μπορῶ νὰ πεθῶνω.

Καὶ πέθανε.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΣΤΕΡΝΟΓΡΑΦΟ. Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» στάλθηκε τὸ ἀκόλουθο γράμμα προχτῆς:

Φίλε Νουμά,

Χτὲς ἐπέθανε ἡ «Καλλιόπη Καμπύση». Ἀγαθὰ κείμαι βέβαιος πὸς θὰ λάβατε γνώση καὶ θὰ κάνατε ὅ,τι χρειάζεται κατωπιν ἐνὸς τέτοιου γεγονότος, δὲ νομιζῶ περιττὸ νὰ εἶς τὸ θυμίσω. Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν ἀκόμη στοιχεῖα σπῆτι της πὸν νὰ μὴν εἶναι περιττὰ. Ἐπειτα καὶ στοὺς κληρονόμους της πρέπει νὰ θυμιστῆ πὸς δὲν πρέπει νὰ μείνη ἔτσι σκόρπια τόση ἔργασια. Ἐλπίζω κ' ἀπὸ ἄλλα μέρη νὰ παρακινήθουν. Ἄλλωστε θὰ εἶναι καὶ ἕνα εἶδος ἐπιχείρησι γι' αὐτοὺς πὸν δὲ θὰ τοὺς βγῆ σὲ ζημία. Γράφω σὲ σᾶς γιὰτὶ εἶστε ὁ κοντινότερος θάρρῶ ἀπὸ τοὺς δικούς μας γνώριμος στὴν οἰκογένειά. Ἐλπίζω νὰ μὴ νομισατε προσβλητικὴ αὐτὴ τὴν ὑπομνήσή μου σὲ σᾶς.

Σᾶς χαιρετῶ
Ἐνας πατριώτης του

Ἀθήνα 26/1/1910.

ΟΛΟ Κ' ΕΜΠΡΟΣ

Μαζώχτηκαν κάμποσοι νέοι φοιτητῆς ὄλοι τοῦ Πανεπιστημίου. πὸν δὲν τοὺς ἔχει νεκρώσει τὸ νοῦ τῆς καθηγητολατρίας καὶ τοῦ σχολαστικισμοῦ ἢ πρόληψῆ, πὸν νιώσανε βαθῆ καὶ στέρεα πὸς καιρὸς πιά εἶναι ἡ ἐπανάστασι νὰ ξαπλώσει καὶ στὰ σχολεῖα μας (ἂν καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἔπρεπε ν' ἀρχίσει) καὶ νὰ πάψει τὸ καημένο τὸ Ἔθνος νὰ ξεγελιέται καὶ νὰ στραβώνεται ἀπ' τοὺς προκομένους τοῦ δασκάλου, κ' ἔθθαλαν τὰ θεμέλια γιὰ ἕνα σύλλογο, πὸν σκοπὸ του ἔχει τὸ ξαπλωμα τῆς Ἰδέας.

Τὸ πρᾶμα ἀξίζει νὰ συγκινήσει κάθε πατριώτη ἀληθινὸ, πὸν πονεῖ τὸ Ἔθνος του, καὶ ξέχωρα, τοὺς ἀκάματους ἔργατες πὸν ἠρωικὰ παλέψανε καὶ παλεύουν γιὰ τὸ μεγάλο Ζήτημα. Ἀργὰ προχώρησ' ὅς τώρα ἡ γλωσσικὴ ἐπανάστασι, μὰ στέρεα, παίρνοντας γιὰ θεμέλια της τὰ πιδ ζωντανὰ στοιχεῖα τοῦ Ἔθνους. Ὁ φοιτητικὸς δημοτικιστικὸς σύλλογος εἶναι ἕνα μεγάλο βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός, μιὰ μεγάλη μεγάλη κατάκτησι. Οἱ καινούργιοι μας ἐπιστήμονες, καθηγητῆς, δικηγόροι, γιατροί, θὰ κηρύξουν μεθαύριο μὲ τὴν ἐξουσί τῆς νίκης, τὴν ἐπανάστασι καὶ στὰ σχολεῖα. Ἡ ὥρα αὐτὴ δὲ θ' ἀρχίσει καθόλου.

Λίγα ἴσως γιὰ τὴν ὥρα τοῦ συλλόγου τὰ μέλη. μ' αὐτὸ τίποτε δὲ σημαίνει. Κ' εἶμαστε βέβαιοι πὸς, ἂν δὲν εἶτανε στὴ μέση τὸ σκιάχτρο τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος, γλήγορα ὁ σύλλογος αὐτὸς θὰ τραβοῦσε κάθε

φοιτητή που έχει ξετινάξει από πάνω του την ψώρα της καθηγητολατρίας και του σχολαστικισμού, που έχει νιώσει πως είναι κι αυτός άξιος να κρίνει με τη δική του κρίση, κι όχι να παραδίνεται άνωπεράσπιστα στών καθηγητών του τα χέρια, που πολλές φορές—ποιός ξέρει για ποιούς λόγους—δεν του φανερώνουν την αλήθεια. Γιατί ποτέ δεν μπορούμε να πιστέψουμε πως ή φοιτητική μας νεολαία, οι φωτεινότερες μας ελπίδες, είναι καμωμένη από νευρόσπαστα.

Με την πιο καρδιακή αγάπη σφιγγουμε το χέρι τών νέων μας.

Γ. Δ.

ΔΥΟ ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

Κάμε μου θέση, κόσμο,
δός μου τὸ χέρι, μοῖρα
τοὺς βράτους καὶ τ' ἀγκάθια
τοῦ βίου νὰ διαβῶ.

Δόσε μου, δόξα, δάφνη
ἀθανασία, πορφύρα
θρίαμβε, ἐδήγησέ με
στὰ ὕψη, ν' ἀνεβῶ.

Ἀθήνα. ΔΙΔΙΚΑ ΑΘ. ΜΠΕΤΣΙΚΑ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ κ. ΠΑΛΛΗ

Στόν κ. Πάλλη στάλθηκε από κάπιο μέρος της Ἀνατολῆς τὸ ἀκόλουθο γράμμα :

Κύριε Ἀλέξανδρε Πάλλη,

Liverpool

Πολύ χαρήκαμε πὺ μᾶς ἔγραψε δ... ἀπὸ τῆ... πὺς ἄμα θὰ περάσετε ἀπὸ καὶ, θάρρητε ὡς ἐδῶ γιὰ νὰ δῆτε καὶ μᾶς.

Θᾶναι γιὰ μᾶς μεγάλη εὐτυχία καὶ θὰ τὸ θεωρήσουμε γιὰ τιμὴ, νὰ δοῦμε δῶ πέρα τὸν ἀθάνατο μεταφραστὴ τῆς Ἰλιάδας, τὸν ποιητὴ τῆς «Μικρούλας» καὶ τοῦ «Κανάρη» καὶ ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀτρόμητους δουλευτάδες τοῦ γλωσσικοῦ ξεσκλαθωμοῦ.

Θὰ μᾶς ἐπιτρέψετε τώρα νὰ σᾶς ποῦμε μερικὰ γιὰ μᾶς ἐδῶ πέρα. Στὴν ἀρχὴ πὺ μαζευτήκαμε μερικοὶ νέοι καὶ κάναμε τὸ ἅγιο αὐτὸ χρέος νὰ ἰδρῦσουμε τὸ Σύλλογο, ὅλος ὁ κόσμος σηκώθηκε στὸ ποδάρι. Οἱ «Μαλλιανοί», οἱ «προδότες», οἱ ἀγράμματοι, οἱ «Βούλγαροι», οἱ «ἄχτροι τῆς πίστεως». Τὸ τελευταῖο μάλιστα αὐτὸ μᾶς τὸ φωνάζανε ἔτσι ὅπως εἶναι, κατὰ λέξη, στὸ δρόμο τὰ παιδιά. Τὰ ξέρετε. Παντοῦ τὰ πάντα. Τὰ ρωμαίικα τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Μάλιστα ἐδῶ πὺ ὁ κύκλος μᾶς εἶναι στενότερος καὶ φυσικὰ πὺ ρυγιάδικος, πὺ στενοκέφαλος, μπορούμε νὰ σᾶς ποῦμε πὺς εἶταν ἕνα παραπάνω. Δὲ θὰ παραλείψουμε τώρα νὰ σᾶς ποῦμε πὺς βρέθηκε καὶ μιὰ ἐφημερίδα στῆ... νὰ περάση καὶ μιὰ ἀνταπόκριση ἐνὸς ἀνθρωπάκου ἀπὸ ἐδῶ πὺ ἔγραφε πὺς πρέπει ἀῆ σεβαστὴ Δημογεροντεία νὰ μᾶς κατὰσχη μέσον τῶν Ἀρχῶν τὰ ρυπαρὰ καὶ ἀνθεθνικὰ φυλλάδια τῆς ἐξαμβλωματικῆς τῶν Ψυχάρηδων καὶ Πάλληδων γλώτσης.

Τώρα μπορούμε νὰ ποῦμε πὺς ἡ μπόρα πέρασε λιγάκι. Τῆ δουλιὰ γιὰ τὸν ἅγιο τὸν Ἀγῶνα, γιὰ τὸ γκρέμισμα, γιὰ τὸ λυτρωμὸ ἀρχίσαμε καὶ τῆ βάλουμε μπρός. Καὶ μᾶς φαίνεται πὺς δὲν πᾶμε καὶ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΑΗ

Καθ' ἐκάστην κλήρωσιν ἐκδίδονται 100,000 γραμματῖα ἀξίας . . . 400,000 πκρίχοντα κέρδη εἰς 2,290 γραμματῖα ἀξίας δραχ. 200,000. Διὰ τὴν κλήρωσιν τῆς 28 Φεβρουαρίου 1910 ἐξεδόθησαν ὑπ' αὐξόντα ἀριθμ. 1 25,000 ἈΚΕΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ πκρίχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέρχιον τὸ κέρδος τιμώμενα ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ καὶ ὑπ' αὐξόντα 25,001, 100,000. ΤΕΤΑΡΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ τιμώμενα ΜΙΑΣ ΔΡΑΧΜΗΣ καὶ πκρίχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Κέρδη ἐκάστης κληρώσεως

1	εἰς	80,000	80,000
1	εἰς	20,000	20,002
2	ἀπὸ	2,800	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1980	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῆ 28 Φεβρουαρίου (13 Μαρτίου), 1910, ἡ δευτέρα τῆ 25 Ἀπριλίου (3 Μαΐου) 1910, ἡ τρίτη τῆ 27 Ἰουνίου (10 Ἰουλίου) 1910, ἡ τετάρτη τῆ 31 Ὀβρίου 1910 καὶ ἡ πέμπτη τῆ 31 Δεβρίου 1910 (31 Ἰανουαρίου 1911).

Διὰ πᾶσαν πληροφθρίαν ἢ ζήτησιν γραμματῖων ἀπευθυντέον εἰς τὸ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΛΑΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ, Ἰπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Διευθύνων τμημάτων
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

ἀσκημα. Τί νὰ σᾶς ποῦμε. Ἐδῶ πέρα, γιὰ τὸν τόπο μᾶς, ἔχουμε μεγάλες ἐλπίδες. Μόνο μᾶς χρειάζεται καιρὸς, γιὰτὶ αὐτὰ τὰ πράματα δὲν παίρνουν γλήγορα τέλος, καὶ δουλιὰ. Καὶ ἡ δουλιὰ ποτέ δὲ θὰ μᾶς λείψει. Νὰ εἴσατε γι' αὐτὸ πολὺ βέβαιος.

Μέτο γιὰ τὴν ἰδέα ἔχουμε βάλει τὸ βιβλίον καὶ μόνο τὸ βιβλίον. Μοιράζουμε βιβλία σὲ νέους προπάντων καὶ σὲ κορίτσια καὶ ἄμα τὰ διαβάσουμε τὰ παίρνουμε πίσω. Βιβλιοθήκη ἔχουμε κάνει ἀπ' ὅλα πανωκάτω τὰ ἔργα τῶν δημοτικιστῶν φιλολόγων μᾶς. Ἀρῆκαμε μονάχ καὶ δὲν πκρίχουμε τὰ ἔργα τὰ δικά σας, τοῦ μεγάλου μᾶς τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Ἐφταλιώτη, γιὰτὶ πιστεύουμε πὺς ὁ κκθίνας σας θὰ θελήση νὰ μᾶς τὰ στείλῃ χέρισμα. Δὲ σᾶς κρύβουμε πὺς ὅσα εἴχαμε κκζέψῃ ὡς τώρα ἀπὸ μηνιατικὲς συντρομέες καὶ προκταβολές τὰ ξοδέψαμε γιὰ νὰ κάνομε τὴ βιβλιοθήκη.

Σᾶς τὸ ξαναθυμίζουμε, κύριε Πάλλη, νὰ μὴ ξεχάσετε καὶ μᾶς ἐδῶ τοὺς μικροὺς ἄμα θάρρητε στῆ... Θὰ χαροῦμε πολὺ, μὰ πάρα πολὺ.

Σᾶς χαιρετοῦμε μὲ μεγάλη ἀγάπη καὶ σεβασμὸ

Ὁ Πρόεδρος

Σ. Νουμά.—Παρατηρήστε τί γράφει τὸ γράμμα. Πὺς οἱ Κασσιδάκηδες ἤθελαν ν' ἀνακατέψουν τὶς Τουρκικὲς ἀρχές στὰ ἔθνικὰ μᾶς ζητήματα. Τὰ ἴδια πὺς ἔκαναν κι' οἱ παπάδες. Τὰ ἴδια κι' οἱ Σαμιῶτες, καὶ γιὰ τοῦτο ξανασκλαβώθηκαν. Κι' ὅλοι ἀφροὶ ἀφροβαφτίζονται πατριῶτες. Τί ἔθνος! τί ἔθνος!

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Βγήκανε σὲ βιβλίον, τυπωμένο στὴν Τυβίγγη, τὰ «Γεωργικά» τοῦ Βεργίλιου, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν κ. Κ. Θεοτόκη. Τὸ βιβλίον βρίσκεται στὸ γραφεῖον μᾶς καὶ πουλιέται μιὰ δραχμῆ.

— Στὸ φύλλον τῆς ἄλλης Κεραικῆς θὰ δημοσιεύουμε κριτικὸν ἀρθρον τοῦ κ. Κ. Χατζόπουλου (Πέτρος Βασιλικὸς) γιὰ τὰ «Γεωργικά».

— Ἡ μελέτη τοῦ κ. Μανῶλη Καλομοίρη πὺς ἰβημοσιεύεται στὶς πρώτες σελίδες τοῦ σημερινοῦ φύλλοντος εἶναι κομᾶτι ἀπὸ ἀλάκαιο βιβλίον πὺς εἰτοιμάζει ὁ συνεργάτης μᾶς. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Καλομοίρη ἐπιγράφεται «Ἡ Τέχνη μου κ' οἱ πόθοι μᾶς» καὶ χωρίζεται σ' ἀκόλουθα δώδεκα

κεφάλια. Ἡ τέχνη μου κ' οἱ πόθοι μου—Τὸ Δημοτικὸ τραγοῦδι καὶ ἡ ἔθνικὴ μᾶς μουσική—Γὰ τὸ τραγοῦδι—Γιὰ τὸ μουσικὸ δράμα, ὄχι γιὰ τὴν ἔπερα—Γιὰ τὴν ὀργανικὴ μουσική—Ἐκκλησιαστικὴ μουσική—Γιὰ τὸ Ὄδειο καὶ γιὰ τὸ Ὄδειο—Ζωή, γλώτσα, μουσική—Ἐνας Ἕλληνας μουσικὸς στὴ Βιέννη (Εὐρουστῆς Γκιζας)—Μουσικὴ κριτικὴ—Τὸ κοινὸ μᾶς—Οἱ πόθοι μου κ' ἡ τέχνη μου.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. C. S. Zavitz στὸ Παρίσι. Λίβημε τὴ συντρομὴ τοῦ 1910 κ' εὐχαριστοῦμε. — Ἀλκ. Μουντζ. σ' Ἀνάπλι. Δὲ λάβαμε τίποτα.—κ. Σ. Κουτουπ. στὴν Πετρίνα. Λίβημε τὶς 14 ὄρ. κ' εὐχαριστοῦμε.—κ. Π. Μ. Π. Καστελλόριζο. Σὺμφωνοί σ' ὅ,τι μᾶς γράφει.—κ. Π. Σ. Τὸ πρῶτον δὲν πουλιέται στὴν Ἀθήνα. Τὸ δεύτερον, δὲν ξέρουμε.—κ. Ι. Μπλ. στὰ Γιάννενα. Λίβημε τὸ γράμμα καὶ τὴ συντρομὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ

ΤΟΜΟΣ Ε'

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

καὶ πουλιοῦνται στὸ Βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος—Μιὰ κριτικὴ—Ἐνωσις θὰ πῆ δύναμη—Τρομοκρατία—Μάθησις καὶ λεφτεριά—Ὁ «Συγγραφεὺς»—Ἐπίλογος—Ἐκατὸν πενήντα—Διαγωνισμὸς γιὰ τὴ γλώσσα 1904—Ἡ γραμματικὴ τοῦ Ροντάκη—Λεφτεριά καὶ μάθησις—Τὸ δῆτὸ τοῦ Νεεμῖα—Ἐνα γράμμα—Οἱ παράδες—Διαβάζοντας τὰ Πάτρια—Σκεψοῦλες—Ἡ κλωστίτσα—Ἐνα νόστιμο ἐπιχειρήμα—Ξενισμὸς—Ταχυδρόμος, ταχυδρομεῖο, πόστα—Ἐνας ἕνας—Τί λέγεται γλώσσα—Ἀνοιχτὸ γράμμα—Τὰ βιβλία μᾶς καὶ τὰ περιοδικὰ μᾶς—Ὁ Ἄντρας καὶ ἡ γυναῖκα—Ὁ κ. H. Krüger—Τὸ φεγγάρι—Ἡ χημία τοῦ λαοῦ—Μαρία Ἐλένη—Καλοσύνη καὶ Διάβασμα—Λίγα λόγια—Ὁ Μεσοσαζέρης—Τριάντα χιλιάδες φράγκα χερσὸ—Πρωτοχρονιάτικο—Ἀγάπη—Πέρα πέρα—Ὁ Νουμάς—Γράμμα στὴ Μυριέλλα.